

STAAL

HANDLEIDING SPELLING EN GRAMMATICA

7

blok

1

Instapprogramma Staal 2

voor Taal actief 4-gebruikers

STAAL

HANDLEIDING SPELLING EN GRAMMATICA

GROEP 7

blok
1

Instapprogramma Staal 2

voor Taal actief 4-gebruikers

concept

José Schraven

leerlijnauteur

Wendy Ligt

eindredactie

Yol Nederkoorn
Karin van der Weijden

auteurs

Patricia Bourgonje

spelling		werkwoorden		grammatica	
blok 1	1 herhalen: samenstelling, langermaakwoord van het b-rijtje, ei/ij, woord met 2 categorieën	herhalen: tt ik-vorm + t	herhalen: hoofdletter, punt, vraagteken werkwoord		
	2 herhalen: au/ou	herhalen: herkennen tijden: tt, vt en volt	herhalen: lidwoord, zelfstandig naamwoord, enkelvoud/meervoud		
	3 herhalen: woord van het uw-rijtje, woord met 3 categorieën	herhalen: herkennen sterke/zwakke werkwoorden	herhalen: bijvoeglijk naamwoord, stoffelijk bijvoeglijk naamwoord		
	4 herhalen: woord van het pech-versje	herhalen: vt van sterke werkwoorden volt van sterke en zwakke werkwoorden	herhalen: hulpwerkwoord, voltooid deelwoord		
	5 herhalen: woord met -eren/-elen/-enen, grondwoord + te/ste, woord met 4 categorieën	herhalen: tt ik-vorm + t bij be-, ge-, ver-, her-, ont-	herhalen: voorzetsel, voegwoord		
	6 herhalen: woord van het gids-rijtje	herhalen: tt ik-vorm + t	herhalen: dubbele punt, aanhalingstekens, komma		
	7 herhalen: woord van het station-rijtje	herhalen: gebiedende wijs	herhalen: telwoord, rangtelwoord		
	8 herhalen: 				

INSTAPPROGRAMMA

Dit instapprogramma is speciaal voor leerkrachten die voor de invoering van *Staal 2* met *Taal actief 4* hebben gewerkt. Het vervangt het algemene instapprogramma.

Het eerste blok van *Staal 2* is aangepast en aangevuld met instructies van alle categorieën die nog niet zijn aangeboden in *Taal actief 4*. Om daar voldoende ruimte voor te hebben, duurt dit blok geen 4 weken, maar 8 weken.

Vanaf blok 2 kan de reguliere planning van 4 weken per blok worden gevolgd.

In de eerste weken zijn de categorieën waarschijnlijk wel bekend. De kinderen leren hooguit de nieuwe namen. Besteed in deze weken vooral aandacht aan de nieuwe routines.

SPELLING

In het eerste blok van elk schooljaar worden de eerder aangeboden categorieën herhaald. In dit blok zijn dat de volgende categorieën:

• hakwoord en speciaal hakwoord	• apostrof-s-woord
• zingwoord	• centwoord
• luchtwoord	• apostrof-s-meervoud
• plankwoord	• t(s)ie-woord
• eer-oor-eur-eel-woord	• colawoord
• aai-ooi-oei-woord	• isch-woord
• eeuw-ieuw-woord	• taxi-woord
• langermaakwoord,	• chefwoord
langermaakwoord van het b-rijtje	• theewoord
• langermaakwoord -heid/-teit	• caféwoord
• voorvoegsel / net als voorvoegsel	• cadeauwoord
• klankgroepenwoord	• routewoord
• verkleinwoord	• garagewoord
• achtervoegsel	• Griekse y-woord
• kilowoord	• tremawoord

Daarnaast worden de volgende onderdelen herhaald:

- samenstelling
- ei/ij, au/ou
- woord van het pech-versje
- woord van het uw-rijtje
- woord met -eren/-elen/-enen
- grondwoord + te/ste
- woord van het gids-rijtje
- woord van het station-rijtje
- woord met 2, 3 en 4 categorieën

GRAMMATICA

In dit blok worden de in groep 4, 5 en 6 aangeboden woordsoorten en leestekens herhaald:

- werkwoord, hulpwerkwoord, voltooid deelwoord
- lidwoord
- zelfstandig naamwoord
- bijvoeglijk naamwoord, stoffelijk bijvoeglijk naamwoord
- voorzetsel
- voegwoord
- telwoord, rangtelwoord

- hoofdletter begin zin, namen en aardrijkskundige namen
- punt, vraagteken, uitroepteken
- dubbele punt
- aanhalingstekens
- komma bij voegwoord, opsomming en voor/achter een naam

ICT

Instructie op het digibord

De digibordlessen zijn de digitale uitwerking van de instructie in de handleiding. Ook vind je er spellinganimaties en categoriefilmpjes (voor de kinderen) en korte instructiefilms (voor de leerkracht).

Let op: de digibordsoftware sluit niet overal aan bij dit instapprogramma. Bij grammatica en de dicteezinnen moet je zelf de zinnen opschrijven. Vanaf blok 2 sluit alles weer perfect aan.

Oefensoftware

Met dit programma kunnen kinderen zelfstandig op de computer oefenen met de categorieën, werkwoorden en grammatica.

DIFFERENTIATIE

Kinderen die nog moeite hebben met spelling en/of grammatica kunnen extra oefenen:

- tijdens het oprispen van les 5
- in het deel 'Extra oefenen' van het werkboek.

Kinderen die snel klaar zijn met het werkboek kunnen verder oefenen in het deel 'Extra oefenen' van het werkboek.

De sterke spellers hebben minder oefening en directe begeleiding nodig. Deze kinderen doen in ieder geval mee aan les 1 en 3. In de andere lessen kunnen ze zelfstandig werken in het werkboek. Daarna werken ze verder aan het plusmateriaal of aan een ander vak. Controleer altijd of de kinderen voor zowel spelling, werkwoorden en grammatica de opdrachten goed blijven uitvoeren. Zo niet, dan doen ze weer mee met de reguliere lessen.

AFBOUW HULPMIDDELEN

In groep 6 is het gebruik van de categoriekaart al deels afgebouwd. In het begin van groep 7 wordt de categoriekaart weer volledig ingezet en later weer afgebouwd.

- afbouw categoriekaart: vanaf blok 3 maken de kinderen het dictee 2x per week zonder de categoriekaart.
- afbouw klankgroepenkaart: vanaf blok 2 gebruiken de kinderen de verkorte klankgroepenkaart.
- afbouw klankgroepenkaart: vanaf blok 3 gebruiken de kinderen geen klankgroepenkaart meer.

Hiermee kun je differentiëren in je groep.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

- Herhalen van de samenstelling.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 4
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: hakwoord, zingwoord, luchtwoord, plankwoord

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Ordering van de letters

 Geef individuele beurten:

Noem de vier lange klanken. [aa, ee, oo, uu]

Noem de vijf korte klanken. [a, e, i, o, u]

Noem de acht tweetekensklanken. [au, ou, ei, ij, eu, ie, oe, ui]

Noem vijf medeklinkers. [bijvoorbeeld: m, r, k, s, w]

Blijf tot en met groep 8 tijdens de spellingles in klanknamen praten en niet in alfabetnamen.

Als kinderen de ordening van de letters niet meer goed weten, oefen dan nog eens met de oefeningen met de letterkaarten uit groep 3-4.

 Werkwoorden

  Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat.]

- **komen.** [ik kom – jij komt – kom jij?]
- **vinden.** [ik vind – jij vindt – vind jij?]
- **raden.** [ik raad – jij raadt – raad jij?]
- **laten.** [ik laat – jij laat – laat jij?]

Wanneer de ik-vorm al op een t eindigt, dan komt er geen extra t.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent ook met samenstellingen.*

 Bekijk samen eventueel de spellinganimaties en de categoriefilmpjes van deze categorieën. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het hakwoord, zingwoord, luchtwoord en plankwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen.

Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

Zingwoord. Ik schrijf ng.

Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht.

Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Plankwoord. Daar mag niets tussen.

Deze categorieën zijn zeer waarschijnlijk al geautomatiseerd bij de kinderen. Je kunt ook alleen de categorienaam benoemen.

Voordoen

 Doe bij elke categorie een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **straks.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **de arm.** Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

In bepaalde regio's wordt de tussenklank /u/ bij woorden als *hark* niet uitgesproken. Geldt dit voor jouw regio, bespreek de categorie speciaal hakwoord dan niet of nauwelijks. Noem het dan gewoon een hakwoord.

boek
1
week
1
les 1

spelling

*** 1**

Schrijf het woord op.

Na een lange fietstocht kwamen we aan.

We liepen in de richting van het pretpark.

Ik zag de hoge achtbaan al van ver.

We droegen een lichtblauw schoolshirt.

Saar en ik sloegen na binnenkomst meteen rechtsaf.

Ik had niet verwacht dat het park zo groot zou zijn!

fietstocht _____

richting _____

achtbaan _____

lichtblauw _____

rechtsaf _____

verwacht _____

*** 2**

Schrijf het woord op.

de leerling

de neushoorn

de speurtocht

de keelpijn

het keerpunt

leerling _____

neushoorn _____

speurtocht _____

keelpijn _____

keerpunt _____

de speeltuin

het schermes

de auteur

het hakwoord

de deurpost

de speeltuin _____

het schermes _____

de auteur _____

het hakwoord _____

de deurpost _____

*** 3**

Schrijf de samenstelling op.

de *drinfles* _____

de *zeelucht* _____

de *feestjurk* _____

het *zonlicht* _____

de *lachfilm* _____

de *kerkklok* _____

4
5

- **de hanger.** Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de grachten.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Benoem de stomme e niet. Hoe meer aandacht je hieraan besteedt, hoe meer fouten kinderen maken.

- **de klinker.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de *kringloopwinkel.** Samenstelling. 1^e woord: **kring**. Zingwoord. Ik schrijf ng. 2^e woord: **loop**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 3^e woord: **winkel**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de dochter.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **wij drinken.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de *kaasstengel.** Samenstelling. Bij een samenstelling denk je woord voor woord na. 1^e woord: **kaas**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **stengel**. Zingwoord. Ik schrijf ng.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Dit eerste dictee doe je helemaal samen met de kinderen om de routines aan te leren. Vanaf les 3 doen ze het dictee helemaal zelf.

Ze schrijven het dictee in een dicteeschrift.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

De woorden worden niet in een contextzin aangeboden. Je zegt alleen het lidwoord / persoonlijk voornaamwoord en het woord. Zo richten de kinderen zich direct op de juiste categorieën.

 Neem het oefendictee af. Doe zelf mee op het bord.

- Zeg het woord één keer: **de rechter**.
- De kinderen zeggen het in koor na.
- Ze zeggen de eerste categorie (luchtwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het luchtwoord.
- Ze zeggen de regel: Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (3) boven het deel met het luchtwoord: cht. De kinderen schrijven het na. Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

- Zeg het woord één keer: **de winkelier**.
- De kinderen zeggen het in koor na.
- Ze zeggen de categorie (plankwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het plankwoord.
- Ze zeggen de regel: Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (4) boven het deel met het plankwoord: nk. De kinderen schrijven het na. Het klankzuivere deel 'lier' benoem je niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

- Zeg het woord één keer: **het werkboek**.
- De kinderen zeggen het in koor na.
- Ze zeggen dat het een samenstelling is en schrijven een sterretje op.
- Ze zeggen de categorie van het eerste woord (speciaal hakwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het hakwoord.
- Ze zeggen de regel: Samenstelling 1e woord: **werk**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.
- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (1) boven het woord. De kinderen schrijven het na.
- Ze zeggen de categorie van het tweede woord (hakwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het hakwoord.
- Ze zeggen de regel: 2^e woord: **boek**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (1) boven het woord. De kinderen schrijven het na. Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

Doe hetzelfde met de zin.

- De kinderen schrijven in de zin bij **buurjongen** en **achtien** de nummers van de categorieën erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.
- Zeg de hele zin één keer: **Mijn buurjongen wordt achttien jaar**.
- De kinderen zeggen de zin in koor na.
- Schrijf de zin in één keer op en schrijf direct bij ***buur'jong'en** en ***acht'tien'** de nummers van de categorieën erboven. De kinderen schrijven de zin en het nummer na.

- **wordt.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

NABESPREKING

 10 min

Omdat je het dictee helemaal samen hebt gedaan, hoeft je het hier niet na te bespreken. Dat leren ze in les 2. Kijk de dictees nog wel goed na.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 4 opdracht 1. De categorieën uit de woorden hechting (woord met twee categorieën) en rechtdoor (oor-woord) worden in de volgende les aangeboden.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **wij maaïen.** Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **het sneeuwspoor.** Samenstelling. 1^e woord: **sneeuw.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. 2^e woord: **spoor.** Oor-woord. Ik schrijf oo.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Dit dictee doe je **voor de helft** samen met de kinderen. De andere helft doen ze helemaal zelf. Ze schrijven het dictee in een dicteeschrift.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

 Neem het oefendictee af. Doe bij de eerste twee woorden zelf mee op het bord.

- Zeg het woord één keer: **de leerling.**
 - De kinderen zeggen het in koor na.
 - Ze zeggen de eerste categorie (eer-woord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het eer-oor-eur-eel-woord.
 - Ze zeggen de regel: *Eer-woord. Ik schrijf ee.*
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (5) boven het deel met het eer-woord: eer. De kinderen schrijven het na.
 - Ze zeggen de tweede categorie (zingwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het zingwoord.
 - Ze zeggen de regel: *Zingwoord. Ik schrijf ng.*
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording verder mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (2) boven het deel met het zingwoord: ng. De kinderen schrijven het na.
- Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

Doe hetzelfde met: **de zaaier.** (Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.)

Het volgende woord en de zin doen de kinderen zelfstandig. Benoem de stappen:

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Zeg het woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de zeemeeuwen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **voordeur** en **langzaam** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ik zet de voordeur langzaam op een kier.

NABESPREKING

 10 min

Omdat je de eerste twee woorden van het dictee helemaal samen hebt gedaan, hoef je die hier niet na te bespreken. Het andere woord en de zin kijken de kinderen na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *zee¹meeuw⁷en.** Samenstelling. 1^e woord: **zee.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **meeuwen.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- Zin: Ik zet de *voor⁵deur⁵ lang²zaam op een kier.**
- ***voor⁵deur⁵.** Samenstelling. 1^e woord: **voor.** Oor-woord. Ik schrijf oo. 2^e woord: **deur.** Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **lang²zaam.** Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **zet.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

Gaat de t aan het eind van de ik-vorm meteen goed, besteed er dan geen aandacht aan. Wil een kind hier een extra t schrijven, vertel dan dat, wanneer de ik-vorm al op een t eindigt, er geen extra t komt.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.* Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 4 opdracht 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten en leestekens van groep 4:

- werkwoord.
- hoofdletter aan het begin van de zin, bij namen en bij aardrijkskundige namen.
- punt en vraagteken.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 6
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 6

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

INSTRUCTIE

15 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de hoofdletters en leestekens uit groep 4.*

De hoofdletter staat aan het begin van de zin.

Hoofdletters schrijf je ook bij:

- *namen*
- *aardrijkskundige namen (landen, plaatsen, rivieren)*

Het vraagteken staat aan het eind van een vraagzin.

Wijst de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoen

 Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het werkwoord herkent.

- In de tuin staat een grote boom. Het werkwoord is staat;
ik sta – hij staat – wij staan.

Onderstreep geeft en schrijf de afkorting ww eronder.

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de hoofdletter gebruikt en welk leesteken er aan het eind van de zin komt.

- **Dit is toch een Nederlandse boom?** Dit staat aan het begin van de zin, dus ik schrijf een hoofdletter. De aardrijkskundige naam schrijf ik ook met een hoofdletter. Aan het eind van de vraagzin komt een vraagteken.

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het werkwoord.

- *Tom zegt dat de bomen uit het regenwoud komen. Noem de werkwoorden.* [zegt; ik zeg – hij zegt – wij zeggen. komen; ik kom – hij komt – zij komen]

Onderstreep zegt en komen en schrijf de afkorting ww eronder.

Oefen apart met de kinderen hoe het onderstrepen en het noteren van de afkorting bij de woordsoorten gaat.

Zeg de zin en de kinderen noemen het woord waar de hoofdletter moet komen. Schrijf de hoofdletters met een andere kleur in de zinnen. Ze noemen ook welk leesteken aan het einde van de zin komt.

- Volgens Bob de Vries is het een gewone dennenboom.
[Volgens, Bob, Vries, punt]

Bij Bob de Vries schrijf je 'de' met een kleine letter, omdat zijn voornaam of voorletter ervoor staat.

Bij de heer De Vries schrijf je 'De' met een hoofdletter, omdat er geen voornaam of voorletter voor staat.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

Let op het verschil tussen de woorden hoorn en horen.
Spreek de woorden duidelijk uit, zodat het verschil goed hoorbaar is.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok 1	week 1	Ies 3	grammatica	
---	---	--------------	-------------------	--

***1**

Is het gekleurde woord een **werkwoord**?
Kruis aan.

	ja	nee
Sam glijdt langs de leuning van de trap.	☒	☐
Hij ontbijt snel en rent dan naar buiten.	☐	☒
Het zonlicht verblindt hem als hij de tuin in loopt.	☒	☐
Lola groet hem enthousiast.	☒	☐
'Wacht, ik vergeet de huissleutel,' zegt Sam .	☐	☒
'Houd jij mijn tas even vast.'	☐	☒
'Dan ren ik snel nog even naar binnen.'	☒	☐

***2**

Omcirkel het **zelfstandig naamwoord**.
Kleur het **lidwoord**.

Dit jaar ga je het verkeersexamen doen.
Je moet dan de verkeersborden kennen.

In de klas ga je hier veel mee oefenen.
Als je de theorie kent, krijg je een toets.

Je moet ook in het verkeer fietsen.
De kinderen die slagen, krijgen een diploma.

Sebas heeft de route wel vijf keer geoefend.
Nu hoeft hij alleen maar aan de verkeersregels te denken.

***3**

Maak de zinnen af. Bedenk zelf nog drie zinnen.
In elke zin moeten **twee hoofdletters** staan.

De vulkaan eigen antwoord

Vandaag _____

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **zij wenkt**
- **de vluchteling**
- **de neushoorn**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **nieuwe** en **dansjurk** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Eef van Dam vindt haar nieuwe dansjurk gaaf.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **zij wenk⁴t**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de vlucht³eling²**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de *neus¹hoor⁵n**. Samenstelling. 1^e woord: **neus**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **hoorn**. Oor-woord. Ik schrijf oo.

Zin: Eef van Dam vindt haar nieuw⁷e *dans¹jurk¹ gaaf.

- **nieuw⁷e**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- ***dans¹jurk¹**. Samenstelling. 1^e woord: **dans**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **jurk**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

- **vindt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Eef van Dam vindt haar nieuwe dansjurk gaaf.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten en hoofdletters en leestekens van groep 4.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je of je met woordsoorten of leestekens oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 6 opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- ei-plaat en ei-rap
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 5
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 5

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: langermaakwoord, langermaakwoord van het b-rijtje, voorvoegsel, net als voorvoegsel, ei/ij-woorden
- Hang het printblad 'langermaakwoord van het b-rijtje' op.

OPFRISSEN

05 min

*We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.
De woorden ken je al. Je maakt alleen kennis met de ei-rap.*

Ei/ij-woorden

 Laat de ei-rap horen of lees de rap voor. Pauzeer steeds bij het ei-woord. De kinderen noemen het woord. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen. Laat de kinderen 'ei' op een wisbordje schrijven. Elke keer als ze een ei-woord in de ei-rap horen, houden ze het wisbordje omhoog.

 Werkwoorden

   Zeg het werkwoord en een kind zet het in de hijs-vorm van de tegenwoordige tijd en noemt de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat.]

- **denken.** [hij denkt]
- **spelden.** [hij speldt]
- **fluiten.** [hij fluit]
- **worden.** [hij wordt]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het langermaakwoord, voorvoegsel, langermaakwoord van het b-rijtje en ei/ij-woorden.*

 Bekijk samen eventueel de spellinganimaties en de categoriefilmpjes van deze categorieën. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het langermaakwoord en het voorvoegsel aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen.

Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven.

Voorvoegsel. Ik schrijf e.

Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Woorden met b aan het eind horen ook bij de langermaakwoorden, omdat je ze ook langer kunt maken om te horen hoe je ze moet schrijven. Een klein rijtje woorden heeft een b aan het eind, omdat je bij het langer maken een /b/ hoort. Deze woorden van het b-rijtje leer je uit je hoofd:

eb, heb, web,
drab, krab, slab, kwab,
rib, schub, schrob,
en zeerob.

Hang het printblad met het langermaakwoord van het b-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen.

Voordoen

 Doe bij elke categorie een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de hoofdstad.** Samenstelling. 1^e woord: **hoofd**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. hoofden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **stad**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. steden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

blok 1 week 1 les 2 spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

het *skelet*

het *verband*

de *slab*

de *voetbalschoen*

twee *goudstaven*

de *inktvis*

★ 2

Schrijf het woord op.

Een ander woord voor herrie is *lawaaï*.

Ik zie al mijn n *neven* en nichten op mijn verjaardag.

Ik loop van boven naar ben *benen*.

Op het me *menu* staan alle gerechten.

Een rood hemd kan de witte was verkl *verkleuren*.

Een ara is een kleine p *papegaai*.

Deze zw *zwaluw* heeft een nest bij ons in de schuur.

We rijden op een kameel door de wo *woestijn*.

Een paar kinderen, dus een m *minderheid*heid, wil eerst gymmen.

Iemand die uit Peru komt, is een Per *Peruaan*.

★ 3

Maak de rij af.

ik bekeur hij *bekeurt*

ik verras hij *verrast*

ik vermeld *vermeld* jij?

ik word jij *wordt*

ik herhaal zij *herhaalt*

ik verbrand *verbrand* jij?

ik houd hij *houdt*

ik verander jij *verandert*

5

- **de schoonheid.** Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. schoonheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het gezeur.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **de sering.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de kwab.** Langermaakwoord van het b-rijtje.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

Sommige kinderen vinden het lastig om bij de langermaakwoorden de goede klank te bepalen. Oefen daarom ook auditief. Het is raadzaam de d/t-klank bij het langer maken overdreven duidelijk uit te spreken. Je zegt het woord, de kinderen maken het langer en noemen de klank: paard. (paarden. Ik hoor /d/.) skelet. (skeletten. Ik hoor /t/.)

- **het nijlpaard.** Samenstelling. 1^e woord: **nijl**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. 2^e woord: **paard**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. paarden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

De kinderen delen de woorden waarin de klank /ei/ te horen is eerst in bij een spellingcategorie. Pas daarna bepalen ze of het woord met korte ei of lange ij geschreven moet worden.

- **het skelet.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. skeletten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de slab**
- **het gestoei**
- **de boord**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **meneer** en **slagroomtaart** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De meneer houdt van slagroomtaart.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de slab**⁸. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **het ge⁹stoei**⁶. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **de boor⁵d**⁸. Oor-woord. Ik schrijf oo. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. boorden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Zin: De me⁹neer⁵ houdt van *slag¹room¹taart⁸.

- **me⁹neer**⁵. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Eer-woord. Ik schrijf ee.
- ***slag¹room¹taart**⁸. Samenstelling. 1^e woord: **slag**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **room**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 3^e woord: **taart**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. taarten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **houdt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

Bij werkwoorden hoor je vaak een /t/ aan het eind. Leg de kinderen uit dat je de persoonsvorm nooit langer maakt.

Hier gebruik je de werkwoordregel.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

De meneer houdt van slagroomtaart.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 5 opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Geef de kinderen de ei-plaat met de invulvelden (zie blokinfo in het digbord). De kinderen vullen de woorden zelf in.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de drenkeling**
- **het gebied**
- **het plezier**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **schreeuwt** en **marktplein** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De visboer schreeuwt op het marktplein.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Zet voor de nabespreking van het dictee niet alle woorden vooraf op het bord, maar schrijf tijdens de nabespreking stap voor stap mee met de verwoording. Op deze manier ben je model en laat je zien hoe de kinderen het zelf moeten doen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de drenk^eeling²**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **het ge⁹bied⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. gebieden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het ple⁹zier**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Bij woorden met een klankzuiver einde (zoals plezier en gebak) benoem je het klankzuivere deel niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

Zin: De visboer schreeuw⁷t op het *markt⁸plein¹.

- **schreeuw⁷t.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- ***markt⁸plein¹.** Samenstelling. 1^e woord: **markt**.
Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. markten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **plein**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?

De visboer schreeuwt op het marktplein.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 5
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 5

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m voorvoegsel). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

 Zeg de zin en een kind noemt het werkwoord / de werkwoorden. Een ander kind noemt in welke tijd de zin staat

- **Selma danste.** [danste – Het gebeurde al eerder, dus verleden tijd.]
- **Jeppe zong een lied.** [zong – Het gebeurde al eerder, dus verleden tijd.]
- **Ze hebben genoten.** [hebben genoten – De zin heeft twee werkwoorden (een hulpwerkwoord en een voltooid deelwoord), dus voltooid tijd.]
- **Ik lach om mijn vrienden.** [lach – Het gebeurt nu, dus tegenwoordige tijd.]

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het klankgroepenwoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en de categoriefilmpjes van het klankgroepenwoord (basis en -e, -el, -er).

 Wijs het klankgroepenwoord aan op de categoriekaart.
De kinderen wijzen mee in het staalboek.
In deze les oefen je de eerste twee stappen op de klankgroepenkaart.

Voordoen

  Oefen onderstaande woorden auditief. Klap van rechts naar links. Laat duidelijk de laatste klank horen. Dit is vooral belangrijk als de laatste klank een medeklinker is.

- **de petten.** /pe/ /ten/. De klankgroep is **pe**.
- **de ezel.** /ee/ /zel/. De klankgroep is **ee**.
- **wij gieten.** /gie/ /ten/. De klankgroep is **gie**.
- **het kristal.** /kriss/ /tal/. De klankgroep is **kriss**.

Wees alert op de klankgroepenwoorden met st in het midden. Het gevaar bestaat dat deze woorden verkeerd verdeeld worden. Bijvoorbeeld: kristal. De klankgroep is kris en niet kri. Spreek de s hier wat langer uit: krisss.

Samen doen

  Oefen vier woorden samen. De kinderen verdelen de woorden op dezelfde manier. Ze klappen daarbij van links naar rechts.

- **de koffie**. /ko/ /fj/. De klankgroep is **ko**.
- **de masten**. /mass/ /ten/. De klankgroep is **masss**.
- **de datum**. /daa/ /tum/. De klankgroep is **daa**.
- **de scheuten**. /scheu/ /ten/. De klankgroep is **scheu**.

blok

1

week

1

les 2

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

het *skelet*

het *verband*

de *slab*

de *voetbalschoen*

twee *goudstaven*

de *inktvis*

★ 2

Schrijf het woord op.

Een ander woord voor herrie is *lawaaï*.

Ik zie al mijn *neven* en nichten op mijn verjaardag.

Ik loop van boven naar ben *beneden*.

Op het me *menu* staan alle gerechten.

Een rood hemd kan de witte was verkle *verkleuren*.

Een ara is een kleine p *papegaai*.

Deze zw *zwaluw* heeft een nest bij ons in de schuur.

We rijden op een kameel door de woestijn *woestijn*.

Een paar kinderen, dus een m *minderheid*, wil eerst gymmen.

Iemand die uit Peru komt, is een Per *Peruaan*.

lawaaï

neven

beneden

menu

verkleuren

papegaai

zwaluw

woestijn

minderheid

Peruaan

★ 3

Maak de rij af.

ik bekeur hij *bekeurt*

ik verras hij *verrast*

ik vermeld *vermeldt* jij?

ik word jij *wordt*

ik herhaal zij *herhaalt*

ik verbrand *verbrandt* jij?

ik houd hij *houdt*

ik verander jij *verandert*

5

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Neem het oefendictée op dezelfde manier af als een toetsdictée. Geef dus niet te veel aanwijzingen tussendoor en behoud de rust.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de schenking**
- **de spechten**
- **de meloen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **legt** en **kast** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Stan legt zijn broek in de kast.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictée na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het schenk⁴ing²**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de specht³en**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **de me⁹loen**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Zin: Stan legt¹ zijn broek in de kast⁸.

- **legt¹**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

'Legt' is een uitzondering op de luchtwoorden, dus geen luchtwoord. Het is een hakwoord.

- **kast⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. kasten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (legt)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Stan legt zijn broek in de kast.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.

Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 5 opdracht 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictée. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van au/ou-woorden.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- au-plaat en au-rap
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 4
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.
De woorden ken je al. Je maakt alleen kennis met de au-rap.

Au/ou-woorden

 Laat de au-rap horen of lees de rap voor. Pauzeer steeds bij het au-woord. De kinderen noemen het woord. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen.

Laat de kinderen 'au' op een wisbordje schrijven. Elke keer als ze een au-woord in de au-rap horen, houden ze het wisbordje omhoog.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het klankgroepenwoord.*

 In deze les oefen je alle stappen op de klankgroepenkaart.

Voordoen

 Doe vier woorden voor. Wijs bij elke stap mee op de klankgroepenkaart. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **brutaal.** /bruu/ /taal/. De klankgroep is **bruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.

Veeg dat stukje echt weg.

Bij (klankgroepen)woorden met een klankzuiver einde (zoals koffie en brutaal) benoem je het klankzuivere deel niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

- **de bloemen.** /bloe/ /men/. De klankgroep is **bloe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de sauskommen.** Samenstelling. 1^e woord: **saus**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **kommen**. Klankgroepenwoord. /ko/ /men/. De klankgroep is **ko**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel.

Schrijf mm met een andere kleur erbij.

- **de trouwjurken.** Samenstelling. 1^e woord: **trouw.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. 2^e woord: **jurken.** Klankgroepenwoord. /jurr/ /ken/. De klankgroep is **jurr.** De laatste klank is **rrr.** Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

De kinderen delen de woorden waarin de klank /au/ te horen is eerst in bij een spellingcategorie. Pas daarna bepalen ze of het woord met atje-au of otje-ou geschreven moet worden.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de houtstapel.** Samenstelling. 1^e woord: **hout.** Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. houten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **stapel.** Klankgroepenwoord. /staa/ /pel/. De klankgroep is **staa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

blok 1		week 1		les 1		spelling																									
★1 Schrijf het woord op. Na een lange fietst_____ kwamen we aan. <i>fietstocht</i>_____ We liepen in de ri_____ing van het pretpark. <i>richting</i>_____ Ik zag de hoge a_____baan al van ver. <i>achtbaan</i>_____ We droegen een l_____blauw schoolshirt. <i>lichtblauw</i>_____ Saar en ik sloegen na binnenkomst meteen re_____af. <i>rechtsaf</i>_____ Ik had niet verw_____dat het park zo groot zou zijn! <i>verwacht</i>_____																															
★2 Schrijf het woord op. <table border="0"> <tr> <td>de l_____ling</td> <td>de <i>leerling</i>_____</td> <td>de sp_____tuin</td> <td>de <i>speeltuin</i>_____</td> </tr> <tr> <td>de neush_____n</td> <td>de <i>neushoorn</i>_____</td> <td>het sch_____mes</td> <td>het <i>scheermes</i>_____</td> </tr> <tr> <td>de sp_____tocht</td> <td>de <i>speurtocht</i>_____</td> <td>de aut_____</td> <td>de <i>auteur</i>_____</td> </tr> <tr> <td>de k_____pijn</td> <td>de <i>keelpijn</i>_____</td> <td>het haw_____d</td> <td>het <i>hakwoord</i>_____</td> </tr> <tr> <td>het k_____punt</td> <td>het <i>keerpunt</i>_____</td> <td>de d_____post</td> <td>de <i>deurpost</i>_____</td> </tr> </table>								de l_____ling	de <i>leerling</i> _____	de sp_____tuin	de <i>speeltuin</i> _____	de neush_____n	de <i>neushoorn</i> _____	het sch_____mes	het <i>scheermes</i> _____	de sp_____tocht	de <i>speurtocht</i> _____	de aut_____	de <i>auteur</i> _____	de k_____pijn	de <i>keelpijn</i> _____	het haw_____d	het <i>hakwoord</i> _____	het k_____punt	het <i>keerpunt</i> _____	de d_____post	de <i>deurpost</i> _____				
de l_____ling	de <i>leerling</i> _____	de sp_____tuin	de <i>speeltuin</i> _____																												
de neush_____n	de <i>neushoorn</i> _____	het sch_____mes	het <i>scheermes</i> _____																												
de sp_____tocht	de <i>speurtocht</i> _____	de aut_____	de <i>auteur</i> _____																												
de k_____pijn	de <i>keelpijn</i> _____	het haw_____d	het <i>hakwoord</i> _____																												
het k_____punt	het <i>keerpunt</i> _____	de d_____post	de <i>deurpost</i> _____																												
★3 Schrijf de samenstelling op. <table border="0"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>de <i>drinkfles</i>_____</td> <td></td> <td>de <i>zeelucht</i>_____</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>de <i>feestjurk</i>_____</td> <td></td> <td>het <i>zonlicht</i>_____</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>de <i>lachfilm</i>_____</td> <td></td> <td>de <i>kerkklok</i>_____</td> <td></td> </tr> </table>												de <i>drinkfles</i> _____		de <i>zeelucht</i> _____						de <i>feestjurk</i> _____		het <i>zonlicht</i> _____						de <i>lachfilm</i> _____		de <i>kerkklok</i> _____	
																															
de <i>drinkfles</i> _____		de <i>zeelucht</i> _____																													
																															
de <i>feestjurk</i> _____		het <i>zonlicht</i> _____																													
																															
de <i>lachfilm</i> _____		de <i>kerkklok</i> _____																													

Veeg dat stukje echt weg en laat de kinderen dat ook doen.

- **de lui^lak.** /lui/ /lak/. De klankgroep is **lui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de dauwdruppel.** Samenstelling. 1^e woord: **dauw**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **druppel**. Klankgroepenwoord. /dru/ /pel/. De klankgroep is **dru**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de p dubbel.

Schrijf pp met een andere kleur erbij en de kinderen schrijven mee.

- **zonder.** /zonnn/ /der/. De klankgroep is **zonnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de rubriek**
- **de windsnelheid**
- **de zangeres**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **enkel** en **blauw** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De plek op mijn enkel is blauw.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ru^ubriek.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
 - **de *wind^ssnel^hheid^e.** Samenstelling. 1^e woord: **wind**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. winden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **snelheid**. De klankgroep is **snelll**. De laatste klank is **lll**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. snelheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
 - **de zang¹eres.** Zingwoord. Ik schrijf ng.
- Zin: De plek op mijn enk^el is blauw¹.**
- **enk^el.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
 - **blauw¹.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (is)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

De plek op mijn enkel is blauw.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 4 opdracht 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 4:

- lidwoord.
- zelfstandig naamwoord.
- enkelvoud en meervoud.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 6
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 6

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Leestekens

Schrijf de zinnen op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor.

Gaat Juul met de trein naar Middelburg?

In de stad eet ze een ijsje met Sanne.

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

Woordsoorten

De kinderen noemen om de beurt het werkwoord in de zinnen op het bord.

Onderstreep het werkwoord en schrijf de afkorting ww eronder.

Gaat Juul met de trein naar Middelburg?

ww

In de stad eet ze een ijsje met Sanne.

ww

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten uit groep 4: lidwoord en zelfstandig naamwoord en het herkennen van het enkelvoud en meervoud.*

Het zelfstandig naamwoord is een woord voor een mens, dier of ding. Je kunt er een lidwoord voor zetten. Eigennamen zijn ook zelfstandige naamwoorden. Het zijn namen voor mensen, dieren en dingen: Sven, Flappie, De Regenboog (of je eigen schoolnaam).

Het lidwoord hoort bij een zelfstandig naamwoord. Het staat voor het zelfstandig naamwoord. Er zijn drie lidwoorden: de, het en een.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Het zelfstandig naamwoord staat in het enkelvoud of in het meervoud.

Enkelvoud. Er is er maar één van.

Meervoud. Er zijn er meer van.

Van een enkelvoud kun je bijna altijd een meervoud maken en omgekeerd.

Voordoelen

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de het lidwoord en zelfstandig naamwoord herkent.

- *Oma voert de kippen. De zelfstandige naamwoorden zijn: Oma en kippen. Oma is een eigennaam en kippen zijn dieren. Het lidwoord is: de. De staat voor het zelfstandig naamwoord.*

Onderstreep Oma, de en kippen en schrijf de afkortingen znw en lw eronder.

- *Oma. Er is er maar één van, dus het is enkelvoud. Ik maak er meervoud van: meer oma's.*
- *kippen. Er zijn er meer van, dus het is meervoud. Ik maak er enkelvoud van: één kip.*

blok 1 week 1 les 3 grammatica

***1**

Is het gekleurde woord een **werkwoord**?
Kruis aan.

	ja	nee
Sam glijdt langs de leuning van de trap.	☒	☐
Hij ontbijt snel en rent dan naar buiten.	☐	☒
Het zonlicht verblindt hem als hij de tuin in loopt.	☒	☐
Lola groet hem enthousiast.	☒	☐
'Wacht, ik vergeet de huissleutel,' zegt Sam .	☐	☒
'Houd jij mijn tas even vast.'	☐	☒
'Dan ren ik snel nog even naar binnen.'	☒	☐

***2**

Omcirkel het **zelfstandig naamwoord**.
Kleur het **lidwoord**.

Dit **jaar** ga je **het** **verkeers**examen **doen**.
Je moet dan **de** **verkeers**borden kennen.
In **de** **klas** ga je hier veel mee oefenen.
Als je **de** **theorie** kent, krijg je **een** **toets**.
Je moet ook in **het** **verkeer** fietsen.
De **kinderen** die slagen, krijgen **een** **diploma**.
Sebas heeft **de** **route** wel vijf **keer** ge oefend.
Nu hoeft hij alleen maar aan **de** **verkeers**regels te denken.

***3**

Maak de zinnen af. Bedenk zelf nog drie zinnen.
In elke zin moeten **twee hoofdletters** staan.

 De vulkaan **eigen antwoord**
Vandaag _____

 _____
 _____
 _____
 _____

6

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het lidwoord en zelfstandig naamwoord.

- *Opa pakt de eieren uit het kippenhok. Noem de lidwoorden. [de, het] Noem de zelfstandige naamwoorden. [Opa, eieren, kippenhok]*

Onderstreep de woorden en schrijf de afkortingen lw en znw eronder.

Oefen apart met de kinderen hoe het onderstrepen en het noteren van de afkorting bij de woordsoorten gaat.

- *Is kippenhok een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud] Noem het meervoud van kippenhok. [kippenhokken]*

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- *de smeerkas*
- *terecht*
- *de leeuwen*

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **waarheid** en **meester** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij spreekt de waarheid bij de meester.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *smeer⁵kas¹**. Samenstelling. 1^e woord: **smeer**. Eer-woord. Ik schrijf ee. 2^e woord: **kas**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **te⁹recht³**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **de leeuw⁷en**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Hij spreekt de waar¹⁰heid⁸ bij de mees¹⁰ter.

- **waar¹⁰heid⁸**. De klankgroep is **waarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. waarheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **mees¹⁰ter**. De klankgroep is **meess**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

- **spreekt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij spreekt de waarheid bij de meester.

ww lw znw lw znw

- *Is meester een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]*
- *Noem het meervoud van meester. [meesters]*

Wanneer de kinderen nog regelmatig fouten maken met het bepalen van een woordsoort, gebruik dan niet alleen de zin, maar ook de dicteewoorden om een woordsoort te benoemen.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 4.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 6 opdracht 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 5
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 5

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord (lange klank eind, andere cat, eer-oor-eur-eel en fvsz)

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

  Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **bedenken**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **handdoek**. Samenstelling. 1^e woord: **hand**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. handen. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **doek**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **spreeuwen**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **gedachte**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Werkwoorden

 Zeg de zin en een kind noemt het werkwoord / de werkwoorden. Een ander kind noemt in welke tijd de zin staat.

- **De hond heeft de bal in de tuin begraven.** [heeft begraven – De zin heeft twee werkwoorden (een hulpwerkwoord en een voltooid deelwoord), dus voltooid tijd.]
- **Hij begraaft altijd alle ballen.** [begraaft – Het gebeurt nu, dus tegenwoordige tijd.]
- **Onze vorige hond begroef ook alles.** [begroef – Het gebeurde al eerder, dus verleden tijd.]
- **Soms vinden we oude ballen terug.** [vinden – Het gebeurt nu, dus tegenwoordige tijd.]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met nieuwe klankgroepenwoorden.*

 Bekijk samen eventueel de categorie filmpjes van het klankgroepenwoord (lange klank eind, andere cat, eer-oor-eel en fvsz). Dit kan ook op een ander moment.

 In deze les oefen je met nieuwe klankgroepenwoorden.

Voordoen

  Doe vier woorden voor. Wijs bij elke stap mee op de klankgroepenkaart. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

Vertel dat bij sommige woorden de klankgroep meteen het hele woord is, zoals bij ja, zo en nu. Hoor je een lange klank aan het eind, dan neem je een stukje weg. Behalve bij woorden met /ee/ aan het eind. Daar haal je geen stukje van de ee weg. Zee en nee zijn hakwoorden.

- **de sla.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **sla**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de banjo.** De klankgroep is **bannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **joo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Vertel de kinderen dat je bij woorden waar je eer-oor-eur-eel in de klankgroep hoort, de regel van het klankgroepenwoord gebruikt.

blok 1 week 1 les 2 spelling

* 1

Schrijf het woord op.

het *skelet*

het *verband*

de *slab*

de *voetbalschoen*

twee *goudstaven*

de *inktvis*

* 2

Schrijf het woord op.

Een ander woord voor herrie is *waai*.

Ik zie al mijn n *even* en nichten op mijn verjaardag.

Ik loop van boven naar ben *beneden*.

Op het me *menu* staan alle gerechten.

Een rood hemd kan de witte was verkle *verkleuren*.

Een ara is een kleine p *papegaai* gaai.

Deze zw *zwaluw* heeft een nest bij ons in de schuur.

We rijden op een kameel door de wo *woestijn*.

Een paar kinderen, dus een m *minderheid* heid, wil eerst gymmen.

Iemand die uit Peru komt, is een Per *Peruaan*.

lawaaï

neven

beneden

menu

verkleuren

papegaai

zwaluw

woestijn

minderheid

Peruaan

* 3

Maak de rij af.

ik bekeur hij *bekeurt*

ik verras hij *verrast*

ik vermeld *vermeld* jij?

ik word jij *wordt*

ik herhaal zij *herhaalt*

ik verbrand *verbrand* jij?

ik houd hij *houdt*

ik verander jij *verandert*

5

- **wij zweren.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **zwee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

Vertel de kinderen dat als er een f of s aan het eind van een woord staat, die letters bij een klankgroepenwoord veranderen in een v of een z (ik graaf – wij graven, een vaas – twee vazen). Dit geldt niet voor klankgroepenwoorden met een korte klank als laatste klank. Na een korte klank schrijf je f of s dubbel, zoals bij sloffen en messen.

- Spreek overdreven de /v/ of /z/ uit.
- **zij bevroren.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **vrie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het stro.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **stroo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg
- **wij verdelen.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **de duiven.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **tevreden**
- **wij scheuren**
- **het gehoor**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **mooie** en **tekening** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Frank de Jong maakt een mooie tekening.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **te⁹vre¹⁰den.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **vree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **wij scheu¹⁰ren.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **scheu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **het ge⁹hoor⁵.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Oor-woord. Ik schrijf oo.

Zin: Frank de Jong maakt een mooi⁶e te¹⁰kening².

- **mooi⁶e.** Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **te¹⁰kening².** De klankgroep is **tee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **maakt.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Frank de Jong maakt een mooie tekening.

znw ww lw znw

- Is **tekening** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **tekening**. [tekeningen]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 5 opdracht 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Laat de kinderen een categorie noemen waar ze moeite mee hebben en laat ze er vijf woorden bij bedenken of opzoeken. Vraag de woorden na tijdens een volgende les.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **trema**. De klankgroep is **tree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **ketting**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ke**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel.

Oefen eventueel ook met: verscheuren, kwestie of een keuze uit de woordenlijst.

Sta met het gezicht naar de kinderen gericht. De kinderen zitten frontaal (met tafel en stoel). Zo kunnen ze alles goed imiteren.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het toernooi**
- **het menu**
- **de schuld**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **navelzwijn** en **dichtbij** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ziet Fien een navelzwijn van dichtbij?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het toer¹⁰nooi⁶**. De klankgroep is **toerrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **het me⁹nu¹⁰**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
- **de schuld⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. schulden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Zin: Ziet Fien een *na¹⁰velzwijn¹ van *dicht³bij¹?

- ***na¹⁰velzwijn¹**. Samenstelling. 1^e woord: **navel**. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. 2^e woord: **zwijn**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- ***dicht³bij¹**. Samenstelling. 1^e woord: **dicht**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. 2^e woord: **bij**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (Ziet)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Ziet Fien een navelzwijn van dichtbij?

ww znw lw znw

- *Is navelzwijn een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]*
- *Noem het meervoud van navelzwijn. [navelzwijnen]*

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- instructiefilm: klankgroepenwoord a(a)-lijst, ueel/eaal
- instructiefilm: ei/ij-woorden
- Hang het printblad met de uitbreiding van de ei-woorden onder de ei-plaat.

OPFRISSEN

05 min

ij. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

blok
1

week
1

les 3

grammatica

*** 1**

Is het gekleurde woord een **werkwoord**?
Kruis aan.

	ja	nee
Sam glijdt langs de leuning van de trap.	☒	☐
Hij ontbijt snel en rent dan naar buiten.	☐	☒
Het zonlicht verblindt hem als hij de tuin in loopt.	☒	☐
Lola groet hem enthousiast.	☒	☐
'Wacht, ik vergeet de huissleutel,' zegt Sam .	☐	☒
'Houd jij mijn tas even vast.'	☐	☒
'Dan ren ik snel nog even naar binnen.'	☒	☐

*** 2**

Omcirkel het **zelfstandig naamwoord**.
Kleur het **lidwoord**.

Dit **jaar** ga je **het verkeersexamen** doen.

Je moet dan **de verkeersborden** kennen.

In **de klas** ga je hier veel mee oefenen.

Als je **de theorie** kent, krijg je **een toets**.

Je moet ook in **het verkeer** fietsen.

De kinderen die slagen, krijgen **een diploma**.

Sebas heeft **de route** wel vijf **keer** geoefend.

Nu hoeft hij alleen maar aan **de verkeersregels** te denken.

*** 3**

Maak de zinnen af. Bedenk zelf nog drie zinnen.
In elke zin moeten **twee hoofdletters** staan.

De vulkaan **eigen antwoord** _____

Vandaag _____

6

Wijs de woorden aan op de ei-plaat. De kinderen wijzen mee in het staalboek: *aardbei, afscheid, beitel, eikel, eiland, fontein, gewei, kapitein, keizer, omheining, onderscheiding, paleis, pleister, porselein, reiger, Romein, steiger, steigeren*.

Vertel dat er ook nieuwe woorden zijn met korte ei die niet te zien zijn op de ei-plaat. Deze woorden hangen onder de ei-plaat en staan in het staalboek, zodat ze er toch bij horen. Wijs deze ei-woorden aan en lees ze met de kinderen in koor.

Laat het vel met de uitbreiding van de ei-woorden de komende weken onder de ei-plaat hangen.

- **het eiland.** De klankgroep is **ei**. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. eilanden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Samen doen

 a Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het kabaal.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de leguanen.** De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **guu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **het refrein.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de agent**
- **de eigenaar**
- **bloedlink**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **bemoeien** en **verzorging** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Wij bemoeien ons met de verzorging van de hond.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de a¹⁰gent⁸.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. agenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven
- **de ei¹⁰genaar.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- ***bloed¹⁰link¹⁰.** Samenstelling. 1^e woord: **bloed**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. bloeden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **link**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.

Zin: Wij be⁹moei⁶en ons met de ver⁹zor¹⁰ging² van de hond.

- **be⁹moei⁶en.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **ver⁹zor¹⁰ging².** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **zorrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Is **bemoeien** een sterk of zwak werkwoord? [bemoeien – bemoeiden is klankvast, dus zwak]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Wij bemoeien ons met de verzorging van de hond.

ww

lw

znw

lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 6 opdracht 3.

Geïsoleerd oefenen met klankgroepenwoorden met ueel/ eaal kan in het werkboek van groep 6 blok 2 op bladzijde 28 en 29 bij opdracht 1.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4 en 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 7
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 7

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: verkleinwoord en verkleinwoord met -etje, met -aatje/-ootje/-uutje en met -nkje.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- Langermaakwoord.** Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven.
- Luchtwoord.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- Eer-oor-eur-eel-woord.** Eer-woord. Ik schrijf ee. Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- Eeuw-ieuw-woord.** Ik denk aan de u.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- begeleiden.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- papegaai.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

Oefen eventueel ook met: pantoffel, fabel of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 en 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het verkleinwoord. Je leert ook het verkleinwoord met -etje, het verkleinwoord met -aatje, -ootje of -uutje en het verkleinwoord met -nkje.*

Bekijk samen eventueel de categorieëlfmpjes van het verkleinwoord en het verkleinwoord met -etje, -aatje/-ootje/-uutje en -nkje. Dit kan ook op een ander moment.

Wijs het verkleinwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Bij een verkleinwoord kijk je eerst naar het grondwoord en dan zet je er je, tje of pje achter. Zeg de regel die erbij hoort: Verkleinwoord. Grondwoord is ... Dat is een ... (categorie + regel). Dan ... (je/tje/pje) erachter.

Voordoen

Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het kunstje.** Verkleinwoord. Grondwoord is kunst. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. kunsten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.

Bij een verkleinwoorden met /utju/, -aatje, -ootje en -uutje en -nkje kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan.

blok 1 week 1 les 4 spelling

★ 1 Schrijf het verkleinwoord in de zin.

spin	Ik schrik niet van die <u>spinnatjes</u> .	
slang	In de tuin kruip je een <u>slangetje</u> .	
leeuw	Het kleine <u>leeuwtje</u> volgt zijn moeder.	
lama	In de wei graast een klein <u>lamaatje</u> .	
film	We kijken een <u>filmpe</u> voor we gaan slapen.	
kring	De kinderen gaan in een <u>kringetje</u> staan.	
foto	We pikken alle kleine <u>fotootjes</u> op het prikbord.	
kalf	We mogen de kleine <u>kalfjes</u> de fles geven.	

★ 2 Schrijf het woord op.

Een som die je lastig vindt, is een moe <u>som</u> .	<u>moelijke</u>
Een kruispunt met veel gevaar is een ge <u>kruispunt</u> .	<u>gevaarlijk</u>
Iemand die veel kan, is een han <u>persoon</u> .	<u>handig</u>
Een reisje dat je ieder jaar maakt, is een jaar <u>reisje</u> .	<u>jaarlijks</u>
Een meisje dat elf jaar is, is een elf <u>meisje</u> .	<u>elfjarig</u>
Een afspraak voor een heel land is een lan <u>afpraak</u> .	<u>landelijke</u>
Iemand die heel precies werkt, werkt nauw <u>keurig</u> .	<u>nauwkeurig</u>
Alles wat met je lichaam te maken heeft, is licha <u>amelijk</u> .	<u>lichamelijk</u>

★ 3 Vul het woord in.

--	--	--	--	--

Op het tropische eiland schijnt bijna altijd de zon.

We zagen een leguaan langs de weg.

De palmbomen zorgen voor wat schaduw.

We smeren ons goed in, want we willen niet verbranden.

Wil je ook wat frambozen? Lekker verfrissend als het warm is!

grammatica

Onderstreep bij opdracht 1 het werkwoord. (12x)

7

- **het zinnetje**. Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is **zi**. de laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **n** dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer **e**.
- **het logootje**. Verkleinwoord met -ootje. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **oo** weg. Dan ootje.
- **het woninkje**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **woo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **oo** weg. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het nestje**. Verkleinwoord. Grondwoord is **nest**. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. nesten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.
- **het jongetje**. Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. Zingwoord. Ik schrijf **ng**. Dan -etje. Ik schrijf twee keer **e**.
- **het menuutje**. Verkleinwoord met -uutje. Net als voorvoegsel. Ik schrijf **e**. Dan uutje.
- **het sluitinkje**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **slui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het schemaatje**
- **het puddinkje**
- **de houtstapel**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **pennetjes** en **boekje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Fem schrijft met haar pennetjes in het boekje.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het sche¹⁰maatje¹¹**. Verkleinwoord met -aatje. De klankgroep is **schee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **ee** weg. Dan aatje.

- **het pu¹⁰ddink¹¹je¹¹**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **pu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **d** dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.
- **de *houtstapel**. Samenstelling. 1^e woord: **hout**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. houten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **stapel**. De klankgroep is **staa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **aa** weg.

Zin: Fem schrijft met haar pe¹⁰nnetje¹¹s in het boek¹¹je¹¹.

- **pe¹⁰nnetje¹¹s**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **pe**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **n** dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer **e**.
- **boek¹¹je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is **boek**. Dat is een hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Dan je erachter.

- **schrijft**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Fem schrijft met haar pennetjes in het boekje.

znw ww znw lw znw

- Is **pennetjes** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]
- Noem het enkelvoud van **pennetjes**. [pennetje]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4 en 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 7 opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het bijvoeglijk naamwoord en het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord.

- *Daarna springt hij via het **houten** tafeltje op de **nieuwe** bank.* [bnw: nieuwe, sbnw: houten]

Onderstreep nieuwe en schrijf de afkorting bnw eronder.
Onderstreep houten en schrijf de afkorting sbnw eronder.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de seringen**
- **de boottochten**
- **het fabriekje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gesmeerde** en **boterhammetjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Zij at de gesmeerde boterhammetjes.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de se⁹ring²en.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de *boot⁸tocht³en.** Samenstelling. 1° woord: **boot.** Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. boten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2° woord: **tochten.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **het fa¹⁰briekje¹¹.** Verkleinwoord. Grondwoord is fabriek. Dat is een klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **faa.** De laatste klank is **aa.** Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Dan je erachter.

Zin: Zij at de ge⁹smeer⁵de bo¹⁰terha¹⁰mmetje¹¹s.

- **ge⁹smeer⁵de.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eer-woord. Ik schrijf ee.
- **bo¹⁰terha¹⁰mmetje¹¹s.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **boo.** De laatste klank is **oo.** Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **ha.** De laatste klank is **a.** Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.

*Is **at** een sterk of zwak werkwoord? [eet – at is klankveranderend, dus sterk]*

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Zij at de gesmeerde boterhammetjes.

ww lw bnw znw

- *Is **boterhammetjes** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]*
- *Noem het enkelvoud van **boterhammetjes**. [boterhammetje]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5 en 6.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 10 opdracht 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van woord van het uw-rijtje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 7
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 7

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het uw-rijtje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: achtervoegsel
- instructiefilm: woord van het uw-rijtje

OPFRISSEN

🕒 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m verkleinwoord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

🔊 Zeg het werkwoord en een kind noemt of het sterk (klankveranderend) of zwak (klankvast) is. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen.

- **hij luidde.** [zwak; luidt – luidde]
- **zij liepen.** [sterk; lopen – liepen]
- **jij wachtte.** [zwak; wacht – wachtte]
- **ik viel.** [sterk; val – viel]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het achtervoegsel en het woord van het uw-rijtje.*

 Bekijk samen eventueel de categoriefilmpjes van het achtervoegsel en het woord van het uw-rijtje. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het achtervoegsel aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. In deze les zijn dat de woorden van het uw-rijtje. Wijs op het printblad met het uw-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.*

uw, duw, ruw, schuw, sluw, schaduw, waarschuw, zenuw, zwaluw.

Hang het printblad met het woord van het uw-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen.
Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **moelijk**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **prettige**. De klankgroep is **pre**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Je hoort bij -ige twee keer de /u/ achter elkaar, maar bij /ug/ denk je aan het achtervoegsel.

- **ruw.** Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

	blok 1	week 1	les 4	spelling
* 1				
Schrijf het verkleinwoord in de zin.				
spin	Ik schrik niet van die <u>spinnetjes</u> .			
slang	In de tuin <u>kruip</u> een <u>slangetje</u> .			
leeuw	Het kleine <u>leeuwtje</u> volgt zijn moeder.			
lama	In de wei <u>graast</u> een klein <u>lamaatje</u> .			
film	We <u>kijken</u> een <u>filmpje</u> voor we gaan slapen.			
kring	De kinderen <u>gaan</u> in een <u>kringetje</u> staan.			
foto	We <u>prikken</u> alle kleine <u>fotootjes</u> op het prikbord.			
kalf	We <u>mogen</u> de kleine <u>kalfjes</u> de fles <u>geven</u> .			
* 2				
Schrijf het woord op.				
Een som die je lastig vindt, is een moe <u>som</u> .				<i>moeilijke</i>
Een kruispunt met veel gevaar is een ge <u>kruispunt</u> .				<i>gevaarlijk</i>
Iemand die veel kan, is een han <u>persoon</u> .				<i>handig</i>
Een reisje dat je ieder jaar maakt, is een jaar <u>reisje</u> .				<i>jaarlijks</i>
Een meisje dat elf jaar is, is een elfj <u>meisje</u> .				<i>elfjarig</i>
Een afspraak voor een heel land is een lan <u>afpraak</u> .				<i>landelijke</i>
Iemand die heel precies werkt, werkt nauw <u>nauwkeurig</u> .				<i>nauwkeurig</i>
Alles wat met je lichaam te maken heeft, is licha <u>lichamelijk</u> .				<i>lichamelijk</i>
* 3				
Vul het woord in.				
				
Op het tropische <u>eiland</u> schijnt bijna altijd de zon.				
We zagen een <u>leguaan</u> langs de weg.				
De palmbomen zorgen voor wat <u>schaduw</u> .				
We <u>smeren</u> ons goed in, want we willen niet verbranden.				
Wil je ook wat <u>frambozen</u> ? Lekker verrissend als het warm is!				
grammatica				
Onderstreep bij opdracht 1 het werkwoord . (12x)				

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **eeuwig**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de zenuw**. De klankgroep is **zee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de zwaluw**
- **de eurootjes**
- **gloednieuwe**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Reinigen** en **wollen** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Reinigen zij hun wollen truien?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de zwa¹⁰luw^{uw}**. De klankgroep is **zwaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **de eu¹⁰rootje¹¹s**. Verkleinwoord met -ootje. De klankgroep is **eu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Dan ootje.
- ***gloed⁸nieuw⁷e**. Samenstelling. 1° woord: **gloed**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een d. 2° woord: **nieuwe**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Rei¹⁰nig¹²en zij hun wo¹⁰llen truien?

- **Rei¹⁰nig¹²en**. De klankgroep is **Rei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Reinigen staat niet op de ei-plaat zelf, maar op de lijst met woorden eronder. Zo horen de woorden op de lijst ook bij de ei-plaat.

- **wo¹⁰llen**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **wo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.
- Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Reinigen zij hun wollen truien

ww

sbnw

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 7 opdracht 2 en 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor werkvorm in de les

Laat de kinderen twee rijen maken in hun schrift. Boven de een schrijven ze bijvoorbeeld ei en boven de ander ij. Noem vervolgens een aantal woorden die de kinderen in de juiste rij schrijven. Kijk samen na.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

Laat de kinderen steeds zelf de stappen verwoorden bij het oefenen van de klankgroepen. Geef niet te veel stappen weg.

- **duizelig**. De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **betonnen (muur)**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **to**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en. Oefen eventueel ook met: frambozen, papertje of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het beertje**
- **eeuwig**
- **schuw**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gouden** en **ketting** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Mark houdt zijn gouden ketting om.

NABESPREKING

🕒 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels. Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

🗣️ Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het beer⁵tje¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is beer. Dat is een eer-woord. Ik schrijf ee. Dan tje erachter.
- **eeuw⁷ig¹²**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **schuw^{uw}**. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

Zin: Mark houdt zijn gou¹⁰den ke¹⁰tting² om.

- **gou¹⁰den**. De klankgroep is **gou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.
- **ke¹⁰tting²**. De klankgroep is **ke**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **houdt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd:
ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

📖 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

🎨 Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Mark houdt zijn gouden ketting om.

znw ww sbnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4, 5 en 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

- Herhalen van woord van het pech-versje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 8
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 8

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het pech-versje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: kilowoord, kilowoord iel/iaal
- instructiefilm: apostrof-s-woord
- instructiefilm: woord van het pech-versje

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- lastig.** De klankgroep is **lasss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- hellinkje.** Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **he**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

Werkwoorden

Zeg het werkwoord en een kind zet het in de verleden tijd en noemt de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart].

- ik geef.** [ik gaf (hakwoord)]
- ik schenk.** [ik schonk (plankwoord)]
- ik mag.** [ik mocht (luchtwoord)]
- ik zing.** [ik zong (zingwoord)]

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het kilowoord, apostrof-s-woord en het woord van het pech-versje.*

Bekijk samen de spellinganimaties en de categorie filmpjes van het kilowoord, kilowoord iel/iaal en apostrof-s-woord.

Wijs het kilowoord en het apostrof-s-woord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen:

Kilowoord. Ik schrijf i.

Er zijn geen regels die bepalen of je een woord met ie of i moet schrijven. Om kiloworden gemakkelijk te onthouden kun je de kinderen laten oefenen met de volgende onderwerpen: maanden (januari, juli), eten (kiwi, paprika), beroepen (piloott, politie), instrumenten (viool, gitaar) en maten (kilo, liter).

Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. In deze les zijn dat de woorden van het pech-versje. Wijs op het printblad met het pech-versje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het pech-versje.*

Hang het printblad met het pech-versje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het printblad voor het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoan

Doe vier woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het diploma.** Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **ploo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje

blok 1 week 2 les 1 spelling

***1** Vul het woord in.

We hebben een vakantiehuisje aan de rivier.

Voor we de snelweg opgaan, tanken we benzine.

In de tank van onze auto kan ongeveer vijftig liter bezine.

We gaan dit jaar weer met de hele familie op vakantie.

De dakkofer op het imperiaal zit propvol met spullen.

***2** Schrijf het woord op.

Ik slaap oendags nooit uit. 's woensdags

Ik ga onds vroeg naar bed. 's avonds

Want ends gaat de wekker weer vroeg. 's ochtends

Ik droom chts over mijn avonturen van die dag. 's nachts

Als ik dags uit school kom, maak ik mijn huiswerk. 's middags

Als het ters koud is, kruip ik onder een dekentje. 's winters

***3** Schrijf het woord op.

Waar mee sluit je een ketting? sluitinkje

Wat is het tegenovergestelde van langste? kortste

Wat is een ander woord voor doorschijnend? doorzichtig

Hoe noem je een klein jong varkentje? biggetje

Hoe noem je de periode waarin je puber bent? puberteit

Wat is het tegenovergestelde van glad? ruw

Waar door ademt een vis? kieuwen

Wat maakt een spin om vliegjes te vangen? web

Wat is een ander woord voor lijf? lichaam

Wat is een ander woord voor een grote zee? oceaan

van de oo weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Bij woorden met ieel of iaal/iale hoor je ook een kilowoord.

- **joviaal**. De klankgroep is **joo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **'s maandags**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Samenstelling. 1^e woord: **maan**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **dag**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Bij kinderen die de spatie vergeten bij de apostrof-s-woorden kun je de regel iets aanpassen: eerst apostrof, dan s en een spatie.

- **de kachel**. Woord van het pech-versje.

Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **baviaan**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **baa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **'s avonds**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het lichaam**. Woord van het pech-versje.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de kapitein**
- **geniale**
- **de techniek**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **'s morgens** en **Koreaanse** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Tom reed 's morgens met Elske naar Koreaanse les.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ka¹⁰pi¹³tein**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.
- **ge¹⁰ni¹³a¹⁰le**. De klankgroep is **gee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

- **de tech^hniek**. Woord van het pech-versje.

Zin: Tom reed 's¹⁴ mor¹⁰gens met Elske naar Ko¹⁰re¹⁰aan¹⁰se les.

- **'s¹⁴ mor¹⁰gens**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **morrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **Ko¹⁰re¹⁰aan¹⁰se**. De klankgroep is **Koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **ree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **aan**. De laatste klank is **nn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

- **reed**. Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart (langermaakwoord).

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Tom reed 's morgens met Elske naar Koreaanse les.

znw ww znw bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 8 opdracht 1 en 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 9
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 9

Extra materiaal

- printblad met de uitbreiding van de au-woorden
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: centwoord
- instructiefilm: apostrof-s-meervoud
- Hang het printblad met de uitbreiding van de au-woorden onder de au-plaat.

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Ei/ij-woorden

 De kinderen noemen om de beurt een woord van de ei-plaat.

Klankgroepenwoorden

  Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **horizon.** De klankgroep is **hoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **omheining.** De klankgroep is **ommm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **hei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetektenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: dennetje, dierlijke of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het centwoord, apostrof-s-meervoud en langere woorden met au/ou.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het centwoord en apostrof-s-meervoud.

 Wijs het centwoord en apostrof-s-meervoud aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen:
Centwoord. Ik schrijf c.
Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **lucifer**. De klankgroep is **luu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **foto's**. De klankgroep is **foo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

De regel van apostrof-s bij bezit gaat hetzelfde. Het bezit geeft aan van wie iets is.

- **Eva's ring.** De klankgroep is **Ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **vaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s bij bezit. Bij bezit en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s.

blok
1
week
2
les
2

spelling

***1**

Rara, wat is het?

Het is grijs.
Het plakt bakstenen aan elkaar.
Het is cement.

Het is geel.
Het smaakt erg zuur.
Het is een citroen.

Het is een vorm.
Het is rond.
Het is een cirkel.

Je kunt er mee betalen.
Er passen er honderd in een euro.
Het zijn centen.

***2**

Maak de rijen af.

enkelvoud

meervoud

verkleinwoord

de paprika

de paprika's

het parikaatje

de tornado

de tornado's

het tornadaotje

de paraplu

de paraplu's

het parapluutje

de gorilla

de gorilla's

het gorillaatje

de auto

de auto's

het autootje

de zebra

de zebra's

het zebraatje

***3**

Schrijf het woord op.

Deze vakant demonstreren veel werknemers bij de fabriek. vakantie

Ze waren ontevreden over de plannen van de directie. directie

'Atten tie', riep één van de medewerkers door een megafoon. Attentie

De emotie liepen hoog op. emoties

Uiteindelijk moest de politie zelfs komen. politie

Dat zorgde voor veel sensatie in de buurt. sensatie

grammatica

Omcirkel bij opdracht 3 het **lidwoord**. (8x) Kleur het **zelfstandig naamwoord**. (11x)

9

Vertel dat de kinderen ook langere au-woorden herhalen.

Een aantal van deze woorden staat al op de au-plaat.

Zeg de regel die erbij hoort:

au. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

ou. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou.

Wijs de woorden aan op de au-plaat. De kinderen wijzen mee in het staalboek: *astronaut, audio, augurk, augustus, auto, automaat, dinosaurus, kabeljauw, klauter(t), laurier, miau, pauken, restaurant, wenkbrauw.*

Vertel dat er ook woorden zijn met atje-au die niet te zien zijn op de au-plaat. Deze woorden hangen onder de au-plaat en staan in het staalboek, zodat ze er toch bij horen. Wijs deze au-woorden aan en lees ze met de kinderen in koor.

Laat het vel met de uitbreiding van de au-woorden de komende weken onder de au-plaat hangen.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **cement.** Centwoord. Ik schrijf c. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. cementen. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de menu's.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **de vernauwing.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **vertrouwelijk**
- **het gebergte**
- **de massa's**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **papegaai** en **medicijn** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Krijgt je papegaai een medicijn?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ver⁹trou¹⁰welijk¹².** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **trou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **het ge⁹berg¹⁰te.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **berggg**. De laatste klank is **ggg**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de ma¹⁰ssa¹⁰'s¹⁶.** De klankgroep is **ma**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Zin: Krijgt je pa¹⁰pegaai⁶ een me¹⁰di¹³c¹⁵ijn?

- **pa¹⁰pegaai⁶.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **me¹⁰di¹³c¹⁵ijn.** De klankgroep is **mee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Centwoord. Ik schrijf c. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Krijgt je papegaai een medicijn?

ww znw lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 9 opdracht 1 en 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de verhoging**
- **de maki's**
- **de viool**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **leren** en **kettinkje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Sem heeft een leren kettinkje voor Esra gekocht.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ver⁹ho¹⁰ging²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **hoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de ma¹⁰ki¹³s¹⁶**. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **de vi¹³ool**. Kilowoord. Ik schrijf i.

Zin: Sem heeft een le¹⁰ren ke¹⁰ttink⁴je¹¹ voor Esra gekocht.

- **le¹⁰ren**. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.
- **ke¹⁰ttink⁴je¹¹**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **ke**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

In welke tijd staat de zin? [voltooide tijd (gekocht)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Sem heeft een leren kettinkje voor Esra gekocht.

znw hww lw sbnw znw znw vdw

- Is **kettinkje** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **kettinkje**. [kettinkjes]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 10 opdracht 1 en 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 9
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 9

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: t(s)ie-woord

blok
1

week
2

les 2

spelling

***1**

Rara, wat is het?

Het is grijs.
Het plakt bakstenen aan elkaar.
Het is cement.

Het is geel.
Het smaakt erg zuur.
Het is een citroen.

Het is een vorm.
Het is rond.
Het is een cirkel.

Je kunt er mee betalen.
Er passen er honderd in een euro.
Het zijn centen.

***2**

Maak de rijen af.

enkelvoud	meervoud	verkleinwoord
de paprika	de <u>paprika's</u>	het <u>paprikaatje</u>
de tornado	de <u>tornado's</u>	het <u>tornadootje</u>
de paraplu	de <u>paraplu's</u>	het <u>parapluutje</u>
de gorilla	de <u>gorilla's</u>	het <u>gorillaatje</u>
de auto	de <u>auto's</u>	het <u>autootje</u>
de zebra	de <u>zebra's</u>	het <u>zebraatje</u>

***3**

Schrijf het woord op.

Deze vakan demonstreerden veel werknemers bij de fabriek.
 Ze waren ontevreden over de plannen van de directie.
 'Atten', riep één van de medewerkers door een megafoon.
De emo liepen hoog op.
 Uiteindelijk kregen de pol zelfs komen.
 Dat zorgde voor veel sens in de buurt.

vakantie

directie

Attentie

emoties

politie

sensatie

grammatica

Omcirkel bij opdracht 3 het lidwoord. (8x) Kleur het zelfstandig naamwoord. (11x)

9

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

S/z-woorden

   Zeg het woord. De kinderen geven om beurten aan in welke rij het hoort: s of z.

Het kind noemt ook de bijbehorende categorie(ën) en regel(s).

- **sociaal**. De klankgroep is **soo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **zwerfkatje**. Verkleinwoord. Grondwoord is zwerfkat. Dat is een samenstelling. 1^e woord: **zwerf**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. 2^e woord: **kat**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. katten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.
- **zenuw**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **zee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **sauna's**. De klankgroep is **sau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

 Werkwoorden

 Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **graven.** [ik graaf – ik groef – ik heb gegraven]
- **knippen.** [ik knip – ik kneep – ik heb geknepen]
- **spreeken.** [wij spreken – wij spraken – wij hebben gesproken]
- **verkoppen.** [wij verkopen – wij verkochten – wij hebben verkocht]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. In deze les oefen je met het t(s)ie-woord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het t(s)je-woord.

 Wijs het t(s)ie-woord aan op de categoriekaart.

De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *T(s)je-woord. Ik schrijf tie.*

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de politie**. De klankgroep is **po**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **oo** weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **de vakantie**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **vaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **aa** weg. De klankgroep is **kannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de positie**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kiloword. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Let op het verschil tussen de woorden provincies en repetitie. Spreek /cie/ en /tsie/ duidelijk uit, zodat het verschil goed hoorbaar is.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **duizelig**
- **de misselijkheid**
- **de flauwekul**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **provincies** en **repetitie** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Heb je de provincies nog geleerd voor de repetitie?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **dui¹⁰zeli¹²**. De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de mi¹⁰sseli¹²heid⁸**. De klankgroep is **mi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. misselijkheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **de flau¹⁰wekul**. De klankgroep is **flau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Zin: Heb je de pro¹⁰vin¹⁰c¹⁵ies nog geleerd voor de re¹⁰peti¹³tie¹⁷?

- **pro¹⁰vin¹⁰c¹⁵ies**. De klankgroep is **proo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **vinnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Centwoord. Ik schrijf c.
- **re¹⁰peti¹³tie¹⁷**. De klankgroep is **ree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kiloword. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

- **geleerd**. Voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart (voorvoegsel, eer-oor-eur-eel-woord, langermaakwoord).

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Heb je de provincies nog geleerd voor de repetitie?

hww lw znw vdw lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

Kijk zelf de werkboeken na. Laat nooit fouten staan. Dit veroorzaakt een fout woordbeeld.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 9 opdracht 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4 en 5.

Tip voor werkvorm in de les

Laat de kinderen in tweetallen oefenen met de regels. Het ene kind zegt de categorienaam, het andere noemt de regel die erbij hoort. Ze bedenken allebei een woord erbij. Bespreek enkele woorden klassikaal.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **koala's**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **verdwijning**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **dwij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: batterijtjes, bliksem of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **'s avonds**
- **sluw**
- **het geknoei**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Otto's** en **traktaties** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Otto's broer bracht de traktaties naar de klas.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- 's¹⁴ a¹⁰ vond⁸s. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **sluw^{ww}**. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **het geknoei**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

Zin: O¹⁰ tto^{10's}16 broer bracht de trak¹⁰ ta¹⁰ tie¹⁷s naar de klas.

- **O¹⁰ tto^{10's}16**. De klankgroep is **O**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s bij bezit. Bij bezit en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s.
- **trak¹⁰ ta¹⁰ tie¹⁷s**. De klankgroep is **trak**. De laatste klank is **k**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Is **bracht** een sterk of zwak werkwoord? [breng – bracht is klankveranderend, dus sterk]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Otto's broer bracht de traktaties naar de klas.

znw znw ww lw znw lw znw

- Is **traktaties** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 11
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 11

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: colawoord
- instructiefilm: isch-woord
- instructiefilm: woord met -eren, -elen, -enen

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m t(s)ie-woord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

 Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **verbeelden.** [ik verbeeld – jij verbeeldt – verbeeld jij?]
- **besluiten.** [ik besluit – jij besluit – besluit jij?]
- **omhelzen.** [ik omhels – jij omhelst – omhels jij?]
- **herinneren.** [ik herinner – jij herinnert – herinner jij?]

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het colawoord, isch-woord en woorden met -eren, -elen en -enen (/urun/, /ulun/, /unun/).*

 Bekijk samen de spellinganimaties en categoriefilmpjes van het colawoord, isch-woord en woorden met -eren, -elen en -enen.

 Wijs het colawoord en isch-woord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen:
Colawoord. Ik schrijf c.
Isch-woord. Ik schrijf isch.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les zijn dat woorden met -eren, -elen en -enen. Zeg de regel die erbij hoort:
Woord met -eren, -elen, -enen. Ik schrijf twee keer e.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **Cuba**. Colawoord. Ik schrijf C. De klankgroep is **Cuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. De klankgroep is **baa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **tropisch**. De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Ischwoord. Ik schrijf isch.
- **wij treiteren**. De klankgroep is **trei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.
Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen
schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de club.** Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord van het b-rijtje.

blok
1

week
2

les 4

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

de telescoop

de circustent

de microfoon

de cactus

de biascoop

de code

★ 2

Schrijf het woord op.

Jos houdt van techniek. Hij wil later een te beroep. technisch

Ik heb veel huiswerk gemaakt. gigantisch

Een koala is een Aus dier. Australisch

Mijn vader is huisarts. Dat is een me beroep. medisch

Wij hebben een elek auto gekocht. elektrische

Ik heb werk heel krit beken. kritisch

De bonbons komen uit België. Het zijn Belg bonbons. Belgische

★ 3

Schrijf het werkwoord in de **verleden tijd** in de zin.

kopen Ik kocht gisteren een kilo appels.

wegen Ik woog ze op de weegschaal.

brengen Daarna bracht ik ze naar mijn oma.

beginnen Zij begon met het kneden van het deeg.

schuiven Daarna schoof ze het bakblik in de oven.

drinken Tijdens het wachten dranken we een glaasje limonade.

eten En uiteindelijk aten we een heerlijk stukje appeltaart.

grammatica

Omcirkel bij opdracht 2 het **hulpwerkwoord**. (3x) Onderstreep het **voltooid deelwoord**. (3x)

11

- **technisch.** Woord van het pech-versje. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **hengelen.** Zingwoord. Ik schrijf ng. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Denk er bij het dictée aan steeds maar één keer de woorden en de zin te zeggen.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij omcirkelen**
- **het product**
- **historisch**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **verhuist** en **Achterhoek** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Bram verhuist naar een dorp in de Achterhoek.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictée na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Stimuleer de kinderen om het dictée goed na te kijken: hebben ze alles goed nagekeken, dan krijgen ze de nakijk-10. Als ze vijf keer de nakijk-10 hebben, dan krijgen ze een plaatje (of iets vergelijkbaars). Kijken ze echt niet goed na, dan schrijven ze het woord een paar keer opnieuw zonder fouten.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij *om¹⁵cir¹⁰kelen^{elen}.** Samenstelling. 1° woord: **om**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2° woord: **cirkelen**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cirrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.
- **het pro¹⁰duc¹⁸t⁸.** De klankgroep is **proo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. producten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **historisch.** De klankgroep is **hiss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Bram verhuist naar een dorp in de Achterhoek.

- **verhuist.** Voorvoegsel. Ik schrijf e.
- **Achterhoek.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

- **verhuist.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Bram verhuist naar een dorp in de Achterhoek.

znw ww lw znw lw znw

- Is **dorp** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **dorp**. [dorpen]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 11 opdracht 1 en 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictée. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.
- Herhalen van het grondwoord + te/ste.
- Herhalen van woorden met 4 categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 8
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 8

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: taxiwoord
- instructiefilm: grondwoord + te/ste

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 De kinderen bedenken om de beurt of in tweetallen **t(s)je-woorden**. Bespreek circa vier woorden met de hele groep. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de categorie en de regel.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

Laat de kinderen steeds zelf de stappen verwoorden bij het oefenen van de klankgroepen. Geef niet te veel stappen weg.

- **Atlantische**. De klankgroep is **At**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **lan**. De laatste klank is **n**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **droevige**. De klankgroep is **droe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Oefen eventueel ook met: verrassinkje, apenrots of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het taxiwoord, het grondwoord + te/ste en woorden met 4 categorieën.*

 Bekijk samen de spellinganimaties en categoriefilmpjes van het taxiwoord en het grondwoord + te/ste.

 Wijs het taxiwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Taxiwoord. Ik schrijf x.*

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les is dat het grondwoord + te/ste.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de taxi.** Taxiwoord. Ik schrijf x. Kilowoord. Ik schrijf i. Bij het volgende woord denk je vier keer aan een categorie met de regel.
- **de expositie.** Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **de grootte.** Grondwoord+te. Grondwoord is groot. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. grote. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan te.

blok
1

week
2

les 1

spelling

***1**

Vul het woord in.

We hebben een vakantiehuisje aan de rivier.

Voor we de snelweg opgaan, tanken we benzine.

In de tank van onze auto kan ongeveer vijftig liter bezine.

We gaan dit jaar weer met de hele familie op vakantie.

De dakkoffer op het imperiaal zit propvol met spullen.

***2**

Schrijf het woord op.

Ik slaap oendags nooit uit.

Ik ga onds vroeg naar bed.

Want ends gaat de wekker weer vroeg.

Ik droom ichts over mijn avonturen van die dag.

Als ik dags uit school kom, maak ik mijn huiswerk.

Als het ters koud is, kruip ik onder een dekentje.

's woensdags

's avonds

's ochtends

's nachts

's middags

's winters

***3**

Schrijf het woord op.

Waarmee sluit je een ketting?

Wat is het tegenovergestelde van langste?

Wat is een ander woord voor doorschijnend?

Hoe noem je een klein jong varkentje?

Hoe noem je de periode waarin je puber bent?

Wat is het tegenovergestelde van glad?

Waardoor ademt een vis?

Wat maakt een spin om vliegjes te vangen?

Wat is een ander woord voor lijf?

Wat is een ander woord voor een grote zee?

sluitinkje

kortste

doorzichtig

biggetje

puberteit

ruw

kieuwen

web

lichaam

oceaan

8

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de claxon.** Colawoord. Ik schrijf c. Taxiwoord. Ik schrijf x.
- **het experiment.** Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **pee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. experimenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **scherpste.** Grondwoord+ste. Grondwoord is **scherp**. Dat is een speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. Dan ste.

Maak je geen zorgen als kinderen het niet meteen begrijpen. De stof wordt voldoende herhaald. Blijf gewoon oefenen. Gebruik geen ander materiaal, ook niet van internet. Blijf hetzelfde doen. Daarmee voorkom je cognitieve verwarring. Zorg ook dat externe behandelaars hetzelfde doen als op school.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de breedte**
- **het extraatje**
- **de omheining**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **drama** en **inspecteur** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Dit drama gebeurt de inspecteur niet vaak.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de breed^{te}.** Grondwoord+te. Grondwoord is **breed**. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. brede. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan te.

- **het ex²⁰traatje¹¹.** Verkleinwoord met -aatje. Taxiwoord. Ik schrijf x. Dan aatje.
- **de omheining.** De klankgroep is **ommm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **hei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Dit dra¹⁰ma¹⁰ gebeurt de in¹⁰spec¹⁸teur⁵ niet vaak.

- **dra¹⁰ma¹⁰.** De klankgroep is **draa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **in¹⁰spec¹⁸teur⁵.** De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. Eur-woord. Ik schrijf eu.

- **gebeurt.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Dit drama gebeurt de inspecteur niet vaak.

znw ww lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 8 opdracht 3.

Geïsoleerd oefenen met het taxiwoord kan in het werkboek van groep 6 blok 2 op bladzijde 20, 21 en 23 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 5 en 6:

- voorzetsel.
- voegwoord.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 14
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 14

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Schrijf de zinnen op het bord. Lees ze aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Mark is met hoge snelheid door de bocht gegaan.

hww bnw znw lw znw vdw

- Is **snelheid** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **snelheid**. [snelheden]

Gebruik de namen van de woordsoorten/zinsdelen/leestekens ook bij andere vakken wanneer mogelijkheden zich voordoen.

Leestekens

Schrijf de zinnen op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor.

Werd Mark derde op de racebaan in Zandvoort?

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: herhalen van de woordsoorten voorzetsel en voegwoord uit groep 5 en 6.

Het voorzetsel zegt iets over de precieze plaats, richting of tijd.

Het voegwoord maakt twee zinnen aan elkaar vast.

Wij de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoelen

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het voorzetsel en voegwoord herkent.

- Jip zit **op** een nieuwe school, **omdat** hij is verhuisd. Het voorzetsel is 'op'. Het zegt iets over de precieze plaats. Het voegwoord is 'omdat'. Het maakt de twee zinnen 'Jip zit op een nieuwe school' en 'hij is verhuisd' aan elkaar vast. Onderstreep op en schrijf de afkorting vz eronder. Onderstreep omdat en schrijf de afkorting vw eronder.

Samen doen

Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen de voorzetsels en het voegwoord.

- Eerst woonde hij in Utrecht en ging hij samen met zijn vriend naar school.

Noem de voorzetsels. [in, met, naar]

Noem het voegwoord. [en]

blok 1 week 3 les 3 grammatica

1 Kijk naar het gekleurde woord. Schrijf de naam van de woordsoort op.

De kat ligt **in** de mand. *voorzetsel*

Ik stop, **omdat** ik geen zin meer heb. *voegwoord*

Ik houd van tekenen **en** schilderen. *voegwoord*

Loop je **achter** me aan? *voorzetsel*

Ik spring **van** het muurtje af. *voorzetsel*

Ik ga slapen, **want** ik ben moe. *voegwoord*

Ik kijk een film **op** televisie. *voorzetsel*

2 Onderstreep het telwoord. Kleur het rangtelwoord.

Thijs won de **eerste** prijs met turnen.

Ik schep twee lepels aardappels op mijn bord.

Dit is de **laatste** keer dat ik het vraag.

We beginnen met opdracht **drie**.

Ik lees het **zesde** boek.

Voeg **driehonderd** milliliter water toe.

Op bladzijde zes staat een mooi plaatje.

Ik heb de **derde** prijs gewonnen met de voorleeswedstrijd.

3 Bedenk zinnen. Gebruik een **bijvoeglijk naamwoord** en een **zelfstandig naamwoord**.

Eigen antwoord

Onderstreep in, met en naar en schrijf de afkorting vz eronder.
Onderstreep en en schrijf de afkorting vw eronder.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*

Als een woord niet meer op een regel past, schrijf het dan in zijn geheel op de volgende regel.

- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- *plezierige*
- *de circustent*
- *het ledikantje*

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **tennisclub** en **elektrische** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Moos was snel op de tennisclub, want hij heeft een elektrische fiets.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Kijk ook altijd zelf de dictees na om te controleren of de kinderen goed hebben nagekeken.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ple⁹zie¹⁰rig¹²e**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **zie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de *c¹⁵ir¹⁰c¹⁸ustent⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **circus**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cirrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. 2^e woord: **tent**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. tenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **het le¹⁰di¹³kant⁸je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is ledikant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i.

Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. ledikanten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.

Zin: Moos was snel op de *te¹⁰nnisc¹⁸lub⁸, want hij heeft een e¹⁰lek¹⁰trisch¹⁹e fiets.

- ***te¹⁰nnisc¹⁸lub⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **tennis**. De klankgroep is **te**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. 2^e woord: **club**. Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord van het b-rijtje.

Club hoort bij langermaakwoord van het b-rijtje. Je kunt het niet langer maken. Je schrijft b aan het eind.

- **e¹⁰lek¹⁰trisch¹⁹e**. De klankgroep is **ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **lek**. De laatste klank is **k**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)
- voegwoord (vw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Moos was snel op de tennisclub, want hij heeft een

znw ww vz lw znw vw ww lw
elektrische fiets.
bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5 en 6.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 14 opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 12
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 12

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: chefwoord

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Taxiwoord.** Ik schrijf x.
- **T(s)ie-woord.** Ik schrijf tie.
- **Apostrof-s-meervoud.** Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **Isch-woord.** Ik schrijf isch.

Werkwoorden

  Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **behandelen.** [jij behandelt – jij hebt behandeld]
- **vermelden.** [jij vermeldt – jij hebt vermeld]
- **bestellen.** [jij bestelt – jij hebt besteld]
- **veranderen.** [jij verandert – jij hebt veranderd]

INSTRUCTIE 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het chefwoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het chefwoord.

 Wijs het chefwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Chefwoord. Ik schrijf c h.*

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de chef.** Chefwoord. Ik schrijf c h.
- **de affiche.** De klankgroep is **a**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel. Kilowoord. Ik schrijf i. Chefwoord. Ik schrijf c h.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de brunch.** Chefwoord. Ik schrijf c h.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok
1
week
3
les 1

spelling

*** 1**

Schrijf het woord op.

twee poncho's

de chimpansee

de chirurg

de chips

de ketchup

de chocola

*** 2**

Rara, wat is het?

Het is een hoofdstad.
Het ligt in Griekenland.
Het is Athene.

Het zijn gedroogde blaadjes.
Je strooit ze in heet water.
Het is thee.

Het is om je temperatuur te meten.
Het meet of je koorts hebt.
Het is een thermometer.

Het is een soort winkel.
Je haalt er medicijnen.
Het is een apothek.

Het is een gebouw met een podium.
Je kijkt er naar een toneelvoorstelling.
Het is een theater.

Het is een gebouw.
Je leent er boeken.
Het is een bibliotheek.

*** 3**

Schrijf het woord op.

Vandaag was geen ide dag.

Als ik buiten kom, voel ik al nattig .

Daarom neem ik de ta naar het centrum.

We belanden in een gigant file.

Ik zie dat onze snel nog geen 5 kilometer per uur is.

Als we eindelijk aankomen, betaal ik intant.

Vervolgens loop ik naar het eet .

ideale

nattigheid

taxi

gigantische

snelheid

contant

eetcafé

12

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **charmant**
- **de echo**
- **de Braziliaan**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **conducteur** en **reiziger** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De conducteur bekeurt de Spaanse reiziger.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Zet voor de nabespreking van het dictee niet alle woorden vooraf op het bord, maar schrijf tijdens de nabespreking stap voor stap mee met de verwoording. Op deze manier ben je model en laat je zien hoe de kinderen het zelf moeten doen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ch²¹ar¹⁰mant⁸**. Chefwoord. Ik schrijf c h. De klankgroep is **charr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. charmante. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de ech^{ch}o¹⁰**. Woord van het pech-versje. De klankgroep is **choo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.
- **de Bra¹⁰zi¹³li¹³aan**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **Braa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Kilowoord. Ik schrijf i.

Zin: De c¹⁸on¹⁰duc¹⁸teur⁵ bekeurt de Spaanse rei¹⁰zig¹⁰er.

- **c¹⁸on¹⁰duc¹⁸teur⁵**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **connn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **rei¹⁰zig¹⁰er**. De klankgroep is **rei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

- **bekeurt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De conducteur bekeurt de Spaanse reiziger.

lw znw ww lw bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 12 opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor werkvorm in de les

Oefen met een bal. Zeg een categorie, gooi de bal. Een kind vangt de bal en noemt een woord bij de categorie. Zo gaat de bal rond. Na drie woorden noem je een nieuwe categorie.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **capuchon**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **puu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Chefwoord. Ik schrijf c h.
- **collegiale**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **co**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Oefen eventueel ook met: appartement, dinosaurus of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de koala's**
- **geleidelijk**
- **komische**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **expositie** en **machines** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Bekeek Tim de expositie van oude machines?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ko¹⁰a¹⁰la¹⁰s¹⁶**. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **ge⁹lei¹⁰delijk¹²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **ko¹⁰misch¹⁹e**. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Bekeek Tim de ex²⁰po¹⁰si¹³tie¹⁷ van oude ma¹⁰ch²¹i¹³nes?

- **ex²⁰po¹⁰si¹³tie¹⁷**. Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **ma¹⁰ch²¹i¹³nes**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Chefwoord. Ik schrijf c h. Kilowoord. Ik schrijf i.

Is **bekeek** een sterk of zwak werkwoord? [bekijkt – bekeek is klankveranderend, dus sterk].

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Bekeek Tim de expositie van oude machines?

ww znw lw znw vz bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.
- Herhalen van woord van het gids-rijtje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 12
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 12

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het gids-rijtje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: theewoord
- instructiefilm: woord van het gids-rijtje

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

F/v-woorden

   Zeg het woord. De kinderen geven om beurten aan in welke rij het hoort: f of v.

Het kind noemt ook de bijbehorende categorie(ën) en regel(s).

- **verplichting**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **fantastisch**. De klankgroep is **fannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tasss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **verticaal**. De klankgroep is **verrrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i. Colawoord. Ik schrijf c.
- **fiche**. Kilowoord. Ik schrijf i. Chefwoord. Ik schrijf c h.

Werkwoorden

 Zeg de zin. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de **gebiedende wijs**.]

- **branden**. ... **je vinger niet!** [Brand]
- **glijden**. ... **niet uit!** [Glijd]
- **spreiden**. ... **je armen!** [Spreid]
- **beantwoorden**. ... **de vraag!** [Beantwoord]

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het theewoord en het woord van het gids-rijtje.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en categoriefilmpjes van het theewoord en het woord van het gids-rijtje.

 Wijs het theewoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Theewoord. Ik schrijft t.*

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les is dat het woord van het gids-rijtje.

Wij op het printblad met het gids-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.*
gids, fonds, ginds, loods, reeds, sinds, steeds, desnoods, buitenaards, scheidsrechter.

Hang het printblad met het woord van het gids-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

blok

1

week

3

les 1

spelling

* 1

Schrijf het woord op.

twee poncho's

de chimpansee

de chirurg

de chips

de ketchup

de chocola

* 2

Rara, wat is het?

Het is een hoofdstad.
Het ligt in Griekenland.
Het is Athene.

Het zijn gedroogde blaadjes.
Je strooit ze in heet water.
Het is thee.

Het is om je temperatuur te meten.
Het meet of je koorts hebt.
Het is een thermometer.

Het is een soort winkel.
Je haalt er medicijnen.
Het is een apothek.

Het is een gebouw met een podium.
Je kijkt er naar een toneelvoorstelling.
Het is een theater.

Het is een gebouw.
Je leent er boeken.
Het is een bibliotheek.

* 3

Schrijf het woord op.

Vandaag was geen ide dag.
Als ik buiten kom, voel ik al nattig .
Daarom neem ik de ta naar het centrum.

ideale
nattigheid
taxi

Webanden in een gigant file.
Ik zie dat onze snel nog geen 5 kilometer per uur is.

gigantische
snelheid

Als we eindelijk aankomen, betaal ik intant.
Vervolgens loop ik naar het eet .

contant
eetcafé

12

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de thee.** Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Theewoord. Ik schrijf t h.
- **de apotheek.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Theewoord. Ik schrijf t h.
- **de loods.** Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **thermostaat.** Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **therrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **mooss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. thermostaten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **reeds.** Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij hunkeren**
- **het thema**
- **de scheidsrechter**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **duwt** en **autootjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij duwt zijn autootjes door de woonkamer.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij hunk^{eren}eren.** Plankwoord. Daar mag niets tussen. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.

- **het th²²e¹⁰ma¹⁰.** Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de scheids⁴recht³er.** Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Zin: Hij duw^{wt} zijn au¹⁰tootje¹¹s door de woonkamer.

- **duw^{wt}.** Woord van het uw-rijtje.
- **au¹⁰tootje¹¹s.** Verkleinwoord met ootje. De klankgroep is **au**. De laatste klank is **au**. Staat op de au-plaat. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Dan ootjes.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij duwt zijn autootjes door de woonkamer.

ww znw vz lw znw

- Is **autootjes** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]
- Noem het enkelvoud van **autootjes**. [autootje]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 12 opdracht 2.

Geïsoleerd oefenen met het woord van het gids-rijtje kan in het werkboek van groep 6 blok 4 op bladzijde 28 en 29 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 12
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 12

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: caféwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Au/ou-woorden

De kinderen noemen om de beurt een woord van de au-plaat.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- lesmethode.** Samenstelling. 1^e woord: **les**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **methode**. De klankgroep is **mee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.
- exemplaar.** Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **emmm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

Oefen eventueel ook met: beslissen, grijze of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.* Je oefent in deze les met het caféwoord.

Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het t(s)ie-woord.

Wijs het caféwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Caféwoord. Met een streepje op de e.

Voordoen

Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het café.** Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- satésaus.** Samenstelling. 1e woord: **saté**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Caféwoord. Met een streepje op de e. 2e woord: **saus**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

Samen doen

Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- privé.** Kilowoord. Ik schrijf i. Caféwoord. Met een streepje op de e.

blok 1 week 3 les 1 spelling

*** 1** Schrijf het woord op.

 twee <u>poncho's</u>	 de <u>chimpansee</u>	 de <u>chirurg</u>
 de <u>chips</u>	 de <u>ketchup</u>	 de <u>chocola</u>

*** 2** Rara, wat is het?

Het is een hoofdstad. Het ligt in Griekenland. Het is <u>Athene</u> .	Het zijn gedroogde blaadjes. Je strooit ze in heet water. Het is <u>thee</u> .
Het is om je temperatuur te meten. Het meet of je koorts hebt. Het is een <u>thermometer</u> .	Het is een soort winkel. Je haalt er medicijnen. Het is een <u>apothek</u> .
Het is een gebouw met een podium. Je kijkt er naar een toneelvoorstelling. Het is een <u>theater</u> .	Het is een gebouw. Je leent er boeken. Het is een <u>bibliotheek</u> .

*** 3** Schrijf het woord op.

Vandaag was geen ide[] dag.	<u>ideale</u>
Als ik buiten kom, voel ik al nattig[] .	<u>nattigheid</u>
Daarom neem ik de ta[] naar het centrum.	<u>taxi</u>
We belanden in een gigant[] file.	<u>gigantische</u>
Ik zie dat onze snel[] nog geen 5 kilometer per uur is.	<u>snelheid</u>
Als we eindelijk aankomen, betaal ik [] tant.	<u>contant</u>
Vervolgens loop ik naar het eetcafé[] .	<u>eetcafé</u>

12

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Neem het oefendictée op dezelfde manier af als een toetsdictée. Geef dus niet te veel aanwijzingen tussendoor en behoud de rust. Zo zie je wat kinderen zelf kunnen (controle van begrip).

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **oké**
- **de cello's**
- **Atlantische**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **steeds** en **microscoop** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jelle vergroot steeds iets met de microscoop.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictée na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **o¹⁰ké²³**. De klankgroep is **oo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- **de c¹⁵e¹⁰llo¹⁰s¹⁶**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **ce**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **At¹⁰lan¹⁰tisch¹⁹e**. De klankgroep is **At**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **lan**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Jelle vergroot steeds^{ds} iets met de mi¹³c¹⁸ro¹⁰sc¹⁸oop.

- **steeds^{ds}**. Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.
- **mi¹³c¹⁸ro¹⁰sc¹⁸oop**. Kilowoord. Ik schrijf i. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **croo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c.

- **vergroot**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Jelle vergroot steeds iets met de microscoop.

znw ww vz lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 12 opdracht 3.

Geïsoleerd oefenen met het caféwoord kan in het werkboek van groep 6 blok 5 op bladzijde 4, 5 en 7 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictée. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de leestekens van groep 5 en 6:

- dubbele punt.
- aanhalingstekens.
- uitroepetekens.
- komma.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 18
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 18

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Schrijf de zinnen op het bord. Lees ze aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- werkwoord (ww)
- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)
- voorzetsel (vz)
- voegwoord (vw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

We hebben een reis naar Noorwegen geboekt,

hww lw znw vz znw vdw

omdat dat ons favoriete vakantieland is.

vw bnw znw ww

Onderweg naar de stad Elverum zag ik een zilveren

vz lw znw znw ww lw sbnw

beeld van een eland.

znw vz lw znw

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: herhalen van de leestekens dubbele punt, aanhalingstekens, uitroepetekens en komma uit groep 5 en 6.

De dubbele punt geeft aan dat er informatie komt. Na een dubbele punt komt een citaat (een stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt).

De aanhalingstekens geven een citaat aan. Het stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt, komt tussen aanhalingstekens te staan.

Het uitroepetekens staat aan het eind van een uitroep of bevel.

De komma geeft een korte rust in de zin. Je schrijft een komma: voor een voegwoord (behalve bij en en of), bij een opsomming, voor of na de naam van iemand die je aanspreekt.

Wij de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoelen

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de leestekens gebruikt.

- De reisleidster roept: 'Lars, daar is rivier de Glomma!' De dubbele punt geeft aan dat er informatie komt: een citaat (een stukje tekst dat de reisleidster letterlijk roept). De aanhalingstekens geven het citaat aan. De tekst die de reisleidster letterlijk roept, staat tussen aanhalingstekens. Het citaat begint met een hoofdletter. De komma komt na de naam Lars. Het uitroepetekens staat aan het eind van de uitroep. Schrijf de leestekens met een ander kleur in de zin.

blok 1 week 4 les 3 grammatica

1 Vul de leestekens in. Kleur de letters die een hoofdletter moeten zijn.

Job zegt: 'Annelies, heb je je saxofoon goed weggezet?'
 Ze antwoordt: 'Natuurlijk! Dat doe ik toch altijd?'
 Annelies past net net als Jane, Guido en Ria goed op haar spullen.
 Job zegt: 'dat is fijn, Annelies.'
 Bilal vraagt: 'Is een saxofoon een blaasinstrument?'
 Annelies antwoordt: 'Ja, want je moet er lucht in blazen.'

2 Vul het bijvoeglijk naamwoord in.

vulkaan	een	<u>vulkanisch</u>	eiland
Amerika	een	<u>Amerikaans</u>	onderzoek
telefoon	een	<u>telefonisch</u>	gesprek
emotie	een	<u>emotioneel</u>	verhaal
magie	een	<u>magische</u>	voorstelling
glas	een	<u>glazen</u>	vaas
toerist	een	<u>toeristische</u>	plek
Portugal	een	<u>Portugese</u>	stad

3 Maak de zinnen af. Gebruik een voorzetsel en een voegwoord.

De kinderen eigen antwoord _____
 Sam _____
 De _____
 Twee _____
 Mijn _____

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen waar de dubbele punt en de aanhalingstekens moeten komen.

- **Ze** vertelt: *'We sluiten de reis af met een bezoek aan het museum, de kerk en winkelcentrum Aker Brygge.'*

Vertel waar de **dubbele punt** moet staan. [na 'vertelt']

Vertel waar de **aanhalingstekens** moeten komen. [voor 'We' en na de punt.]

Vertel waar de **hoofdletters** komen. [Ze, We, Aker Brygge]

Schrijf de hoofdletters en leestekens met een ander kleur in de zin.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Bij langere zinnen kun je bij het oefendictée de zin in twee delen oplezen. Elk zinsdeel lees je dan één keer.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de werkschema's**
- **extreem**
- **de belangstelling**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **politiemensen** en **speciale** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Tim zegt: 'Veel politiemensen hebben een speciale taak.'

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *werk'sche¹⁰ma¹⁰s¹⁶**. Samenstelling. 1^e woord: **werk**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. 2^e woord: **schema's**. De klankgroep is **schee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

- **ex²⁰treem**. Taxiwoord. Ik schrijf x.
- **de be⁹lang²ste¹⁰ling²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng. De klankgroep is **ste**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Tim zegt: 'Veel *po¹⁰li¹³tie¹⁷men¹⁰sen hebben een spe¹⁰c¹⁵i¹³a¹⁰le taak.'

- ***po¹⁰li¹³tie¹⁷men¹⁰sen**. Samenstelling. 1^e woord: **politie**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie. 2^e woord: **mensen**. De klankgroep is **mennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **spe¹⁰c¹⁵i¹³a¹⁰le**. De klankgroep is **spee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

*Is **zegt** een sterk of zwak werkwoord? [zegt – zei is klankveranderend, dus sterk]*

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Tim zegt: 'Veel politiemensen hebben een speciale

znw ww znw ww lw bnw

taak.'

znw

- *Is **politiemensen** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de leestekens van groep 5 en 6.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 18 opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 13
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 13

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: cadeauwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m caféwoord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Geef bij de individuele beurten vooral kinderen de beurt die moeite hebben met de aangeboden categorie. Laat in koor noemen wat de hele groep nog lastig vindt.

Werkwoorden

Zeg het werkwoord en een kind noemt de werkwoordregel. Een ander kind zet het in de gebiedende wijs. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm + t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.]

Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- hij belooft.** [Belooft!]
- wij aanvaarden.** [Aanvaard!]
- ik beland.** [Beland!]
- zij vermeldt.** [Vermeld!]

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.* Je oefent in deze les met het cadeauwoord.

Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het cadeauwoord.

Wijs het cadeauwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

Voordoan

Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- het cadeau.** Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.
- het waterniveau.** Samenstelling. 1^e woord: **water**. De klankgroep is **waa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. 2^e woord: **niveau**. Kilowoord. Ik schrijf i. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

Samen doen

Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- het plateau.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **plaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

blok 1 week 3 les 2 spelling

★ 1 Vul het woord in.

In de grote vakantie gaan we naar België.

In de Antwerpse dierentuin zien we een pinguin.

We zien ook een kangoeroe uit Australië.

In de Ardennen bekijken we een oude ruïne.

In de prachtige kathedraal zien we een mozaiek op de vloer.

★ 2 Schrijf het woord op.

Ik fiets na school naar de paarden op de manege.

Ik raas als een coureur over de weg.

Ik begin altijd met het uitmesten van Anna's stal.

Zij is al jaren mijn verzorgpony.

We doen mee aan wedstrijden op hoog niveau.

Niet alleen in Nederland, maar ook intern internationaal.

Daarom is Anna de beroemde pony van de stal.

★ 3 Maak met elk werkwoord een zin. Zet de zinnen in de gebiedende wijs.

vinden Eigen antwoord

brengen

verbieden

schrijven

onthouden

gooien

grammatica

Kleur bij opdracht 1 het bijvoeglijk naamwoord. (4x)

13

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het bureau**
- **keurig**
- **'s nachts**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **krab** en **privéstrand** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Houd die krab op het privéstrand tegen!

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het bu¹⁰reau²⁴**. De klankgroep is **buu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.
- **keu¹⁰rig¹²**. De klankgroep is **keu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **'s¹⁴ nacht³s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Zin: Houd die krab⁸ op het *pri¹³vé²³strand⁸ tegen!

- **krab⁸**. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- ***pri¹³vé²³strand⁸**. Samenstelling. 1e woord: **privé**. Kilowoord. Ik schrijf i. Caféwoord. Met een streepje op de e. 2e woord: **strand**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. stranden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

- **Houd**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de **gebiedende wijs**.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Houd die krab op het privéstrand tegen!

ww znw vz lw znw (ww)
(Het hele werkwoord is tegenhouden.)

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 13 opdracht 3.

Geïsoleerd oefenen met het cadeauwoord kan in het werkboek van groep 6 blok 5 op bladzijde 8, 9 en 11 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Laat de kinderen een eigen poster maken met als titel 'Mijn moeilijke categorie'. Ze zoeken in bijvoorbeeld folders, schoolboeken, tijdschriften en dictees naar woorden van deze categorie.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **garantie**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **gaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **rannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **restaurantje**. Verkleinwoord. Grondwoord is restaurant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **resss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een t. Dan je erachter.

Oefen eventueel ook met: **combineren**, **officier** of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de leguaan**
- **ik waarschuw**
- **tropisch**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **sneeuw** en **capuchon** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij schudt de sneeuw van zijn capuchon.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **le¹⁰gu¹⁰aan**. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **guu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
- **ik waar¹⁰schuw^{uw}**. De klankgroep is **waarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **tro¹⁰pisch¹⁹**. De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Hij schudt de sneeuw⁷ van zijn c¹⁸a¹⁰pu¹⁰ch²¹on.

- **sneeuw⁷**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **c¹⁸a¹⁰pu¹⁰ch²¹on**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **puu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Chefwoord. Ik schrijf c h.

- **schudt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij schudt de sneeuw van zijn capuchon.

ww lw znw vz znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 19
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 19

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: routewoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

De kinderen bedenken om de beurt of in tweetallen woorden met **apostrof-s-meervoud**. Bespreek circa vier woorden met de hele groep. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de categorie en de regel.

Werkwoorden

Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- bidden**. [jij bidt – jij bad – jij hebt gebeden]
- verbinden**. [zij verbindt – zij verbond – zij heeft verbonden]
- duiken**. [ik duik – ik dook – ik heb gedoken]
- worden**. [hij wordt – hij werd – hij is geworden]

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het routewoord.*

Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het routewoord.

Wijs het routewoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Routewoord. Ik schrijf otje-ou.

Voordoan

Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- de route**. Routewoord. Ik schrijf otje-ou.
- de coureur**. Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. Eur-woord. Ik schrijf eu.

Samen doen

Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- retour**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Routewoord. Ik schrijf otje-ou.

OEFENDICTEE

05 min

Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok 1 week 4 les 4 spelling

1 Schrijf de woorden in de goede rij.

oké	cadeau	douche
taugé	plumeau	couveuse
saté	bureau	

2 Schrijf het **werkwoord** in de zin.

vliegen Ik heb al drie keer gevlagen.

gaan De eerste keer dat ik met het vliegtuig ging, was ik vijf jaar.

houden Mijn broertje van zes houdt niet zo van vliegen.

bezoeken Vorig jaar hebben we mijn tante in Marokko bezocht.

slapen We sliepen daar in een prachtig hotel met vier sterren.

proberen Tante probeert ons nu voor de tweede keer te bezoeken.

3 Bedenk drie woorden in elke rij.

heid/teit		
eigen antwoord		

Kies uit twee rijen een woord. Maak met die woorden een zin.

Eigen antwoord

grammatica

Kleur bij opdracht 2 het **telwoord**. (4x) Omcirkel het **rangtelwoord**. (2x)

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de couveuse**
- **terug**
- **de lesmethode**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Menno's** en **plateau** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Liep Menno's broer op dat plateau in de Franse Alpen?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de c¹⁸ou²⁵veu¹⁰se**. Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. De klankgroep is **veu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **te⁹rug**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.
- **de *lesme¹⁰th²²o¹⁰de**. Samenstelling. 1^e woord: **les**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **methode**. De klankgroep is **mee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Zin: Liep Me¹⁰nno^{10's}16 broer op dat pla¹⁰teau²⁴ in de Franse Alpen?

- **Me¹⁰nno^{10's}16**. De klankgroep is **Me**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. De klankgroep is **noo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s bij bezit. Bij bezit en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s.
- **pla¹⁰teau²⁴**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **plaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

*Is **liep** een sterk of zwak werkwoord? [loop – liep is klankveranderend, dus sterk]*

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Liep Menno's broer op dat plateau in de Franse Alpen?

ww znw znw vz znw vz lw bnw znw

- *Is **plateau** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]*
- *Noem het meervoud van **plateau**. [plateaus]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 19 opdracht 1.

Geïsoleerd oefenen met het routewoord kan in het werkboek van groep 6 blok 6 op bladzijde 20, 21 en 23 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.
- Herhalen van het woord van het station-rijtje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 16
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 16

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: garagewoord
- instructiefilm: woord van het station-rijtje
- Hang het printblad 'woord van het station-rijtje' op.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Cadeauwoord.** Ik schrijf e a u.
- **Routewoord.** Ik schrijf otje-ou.
- **Caféwoord.** Met een streepje op de e.
- **Chefwoord.** Ik schrijf c h.

Klankgroepenwoorden

Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **coupletten.** Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. De klankgroep is **ple**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel.
- **illustratie.** De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **luss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **traa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Oefen eventueel ook met: componeren, keurigste of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.* Je oefent in deze les met het garagewoord en het woord van het station-rijtje.

Bekijk samen de spellinganimatie en de categoriefilmpjes van het garagewoord en het woord van het station-rijtje.

Wijs het garagewoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.*

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les is dat het woord van het station-rijtje. Wijs op het printblad met het station-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het station-rijtje. station, lotion, nationaal, conditioneel, traditioneel, emotioneel, rationeel, essentieel.*

Hang het printblad met het woord van het station-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoan

Doe vier woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de passagier.** De klankgroep is **pa**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **saa**. De

blok 1 week 4 les 1 spelling

1 Schrijf het woord op.

We gaan op elursie naar een chocoladefabriek. *excursie*

De gid die ons rondleidt, weet alles over chocola. *gids*

We marcheren langs een machine met een grote bak. *marcheren*

'Deze bak zorgt voor de idel temperatuur,' zegt de gids. *ideale*

Ik du mijn buurman aan de kant om het goed te kunnen zien. *duw*

'We hebben een methode ontwikkeld voor een betere smaak.' *methode*

Onze stemmen echoen in het grote gebouw. *echoën*

De gids opent Menno's tas en stopt er voor iedereen een reep in. *Menno's*

2 Schrijf het woord op.

de *krab*

de *jarige* job

de *vioal*

twee *giraffen*

twee *lolly's*

de *eieren*

het *badeendje*

het *jongste* kind

de *lengte*

3 Bedenk vier woorden in elke rij.

uw-rijtje	pech-versje	gids-rijtje	station-rijtje
eigen antwoord			

16

laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.

- **het station**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **staa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het station-rijtje.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de etage**. De klankgroep is **ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.
- **essentieel**. De klankgroep is **e**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **sennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het station-rijtje. Eel-woord. Ik schrijf ee.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de lotion**
- **het zinnetje**
- **de inleiding**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **horloge** en **cadeau** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jonas vraagt: 'Heb je een horloge cadeau gekregen?'

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de lo¹⁰ti¹⁰on**. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Woord van het station-rijtje.
- **het zi¹⁰nnetje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **zi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **de *in¹lei¹⁰ding²**. Samenstelling. 1^e woord: **in**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **leiding**. De

klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Jonas vraagt: 'Heb je een hor¹⁰lo¹⁰g²⁶e c¹⁸a¹⁰deau²⁴ gekregen?'

- **hor¹⁰lo¹⁰g²⁶e**. De klankgroep is **horrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.
- **c¹⁸a¹⁰deau²⁴**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

In welke tijd staat de zin die Jonas vraagt? [voltooide tijd (Heb gekregen)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Jonas vraagt: 'Heb je een horloge cadeau gekregen?'

znw ww hww lw znw znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 16 opdracht 2 en 3.

Geïsoleerd oefenen met het garagewoord kan in het werkboek van groep 6 blok 6 op bladzijde 24, 25 en 27 bij opdracht 1.
Geïsoleerd oefenen met het woord van het station-rijtje kan in het werkboek van groep 6 blok 8 op bladzijde 28 en 29 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het café**
- **de breedte**
- **de logeerkamer**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **routebeschrijving** en **gezocht** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Roos, heb je de juiste routebeschrijving gezocht?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het c¹⁸a¹⁰f²³**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- **de breed⁸te^{te}**. Grondwoord+te/ste. Grondwoord is breed. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. brede. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan te.
- **de *lo¹⁰g²⁶eer⁵ka¹⁰mer**. Samenstelling. 1e woord: **logeer**. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. Eer-woord. Ik schrijf ee. 2^e woord: **kamer**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Zin: Roos, heb je de juiste *rou²⁵tebe⁹schrij¹⁰ving² ge⁹zocht³?

- ***rou²⁵tebe⁹schrij¹⁰ving²**. Samenstelling. 1^e woord: **route**. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. 2^e woord: **beschrijving**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **schrij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **ge⁹zocht³**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Is **gezocht** een sterk of zwak werkwoord? [zoeken – zocht – gezocht is klankveranderend, dus sterk]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Roos, heb je de juiste routebeschrijving gezocht?

znw hww lw bnw znw vdw

- *Welke zelfstandig naamwoord staat in het enkelvoud? [routebeschrijving]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 6*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 14 opdracht 2 en 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 17
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 17

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: Griekse γ -woord

blok 1 week 4 les 2 spelling

* 1

Schrijf het **werkwoord** in de zin.

lopen	Gisteren <u>liep</u> ik met Timo mee naar huis.
beginnen	We <u>begonnen</u> al snel te rennen. <u>want</u> het ging regenen.
gebeuren	Dat <u>gebeurt</u> helaas vaak de laatste tijd.
fietsen	Timo <u>fietst</u> anders altijd. <u>maar</u> dat kan even niet.
worden	Zijn fiets <u>wordt</u> gemaakt. <u>en</u> staat nog bij de fietsmaker.
rijden	Timo was tegen de stoepwand <u>gereden</u> .

* 2

Maak de rijen af.

enkelvoud

- de papegaai
- de tuinschutting
- de boerin
- de auto
- de pyjama
- het gerecht
- de sauna

meervoud

- de papegaaien
- de tuinschuttingen
- de boerinnen
- de auto's
- de pyjama's
- de gerechten
- de sauna's

verkleinvoud

- het papegaaitje
- het tuinschuttinkje
- het boerinetje
- het autootje
- het pyjamaaasje
- het gerechtje
- het saunaatje

* 3

Maak de zinnen af.
Elke zin moet meer dan zes woorden hebben.

De varkens eigen antwoord

Ik _____

Samir _____

Loes _____

De _____

grammatica

Omcirkel bij opdracht 1 het **voegwoord**. (3x)

17

OPFRISSEN

🕒 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

  Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **cavia**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg
- **taugé**. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- **courgette**. Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. De klankgroep is **ge**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel.
- **zij dobbelen**. De klankgroep is **do**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de b dubbel. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.

Werkwoorden

 Zeg het werkwoord en een kind noemt in welke tijd het staat. Het kind verandert de tijd en noemt de werkwoordregel.

- **ik monteerde.** [verleden tijd; ik monteer – ik heb gemonteerd]
- **zij heeft geholpen.** [voltooide tijd; zij helpt – zij hielp]
- **hij verbindt.** [tegenwoordige tijd; hij verbond – hij heeft verbonden]
- **ik kruidde.** [verleden tijd; ik kruid – ik heb gekruid]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het Griekse y-woord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het Griekse y-woord.

 Wijs het Griekse *y*-woord aan op de categoriekaart.

De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.

Voordoen

  Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de lolly.** De klankgroep is **lo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.
- **royaal.** De klankgroep is **roo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.
- **de gymles.** Samenstelling. 1^e woord: **gym**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. 2^e woord: **les**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de pyjama**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. De klankgroep is **jaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **hysterisch**
- **essentieel**
- **het restaurantje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **schuttinkje** en **bolletjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij heeft naast het schuttinkje bolletjes geplant.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **hy²⁷ste¹⁰risch¹⁹**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. De klankgroep is **tee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **e¹⁰ssen¹⁰ti^{ti}eel⁵**. De klankgroep is **e**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **senⁿⁿ**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het station-rijtje. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- **het res¹⁰tau¹⁰rant⁸je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is restaurant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **resss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een t. Dan je erachter.

Zin: Hij heeft naast het sch^uttink^{je} bo^lletje^s geplant.

- **sch^uttink^{je}**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **schu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.
- **bo^lletje^s**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **bo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.

- **geplant**. Voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart (voorvoegsel, langermaakwoord)

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij heeft naast het schuttinkje bolletjes geplant.

hww vz lw znw znw vdw

Wanneer de kinderen nog regelmatig fouten maken met het bepalen van een woordsoort, gebruik dan niet alleen de zin, maar ook de dicteewoorden om een woordsoort te benoemen.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 17 opdracht 1 en 2.

Geïsoleerd oefenen met het Griekse y-woord kan in het werkboek van groep 6 blok 6 op bladzijde 28 en 29 bij opdracht 1.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Zet een rechthoek in het midden van een groot vel papier en verdeel het papier om de rechthoek heen in vier vlakken. Schrijf in de rechthoek bijvoorbeeld 'au-plaat'. Geef de kinderen per viertal zo'n vel papier. De kinderen bedenken zo veel mogelijk woorden erbij en schrijven die in hun vak. Na een paar minuten gaan de kinderen delen en uitwisselen. Samen hebben ze een heleboel au-woorden verzameld.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen.

Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **giraffen**. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **ra**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel.
- **belangstelling**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng. De klankgroep is **ste**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: elektrisch, veiligste of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het couplet**
- **de lolly's**
- **de mythe**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **etalage** en **versierd** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De bakker heeft zijn etalage versierd.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het c¹⁸ou²⁵plet⁸**. Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. coupletten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de lo¹⁰lly²⁷s¹⁶**. De klankgroep is **lo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **de my²⁷th²²e**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. Theewoord. Ik schrijf t h.

Zin: De bakker heeft zijn e¹⁰ta¹⁰la¹⁰g²⁶e ver⁹sierd⁸.

- **e¹⁰ta¹⁰la¹⁰g²⁶e**. De klankgroep is **ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.
- **ver⁹sierd⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. versierde. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

In welke tijd staat de zin? [voltooide tijd (heeft versierd)]

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De bakker heeft zijn etalage versierd.

lw znw hww znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 13
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 13

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: tremawoord

OPFRISSEN

⌚ 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

🗺️🗺️🗺️ Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m Griekse y-woord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

🧑‍🎓 Werkwoorden

🗣️🗣️🗣️ Zeg het werkwoord en een kind noemt of het sterk (klankveranderend) of zwak (klankvast) is. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen.

- **hij zoekt.** [sterk; zoekt – zocht]
- **zij zwaait.** [zwak; zwaait – zwaaide]
- **wij vernieuwen.** [zwak; vernieuwen – vernieuwden]
- **ik val.** [sterk; val – viel]

INSTRUCTIE

⌚ 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het tremawoord.*

🗺️🗺️🗺️ Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het tremawoord.

🗣️🗣️🗣️ Wijs het tremawoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Tremawoord. Puntjes op de ...

Voordoën

🗣️🗣️🗣️ Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **Azië.** De klankgroep is **Aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e.
- **de reünie.** De klankgroep is **ree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Tremawoord. Puntjes op de u.

Samen doen

🗣️🗣️🗣️ Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de ruïne.** De klankgroep is **ruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Tremawoord. Puntjes op de i.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

🗣️🗣️🗣️ Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok 1 week 3 les 2 spelling

★ 1 Vul het woord in.

In de grote vakantie gaan we naar België.

In de Antwerpse dierentuin zien we een pinguin.

We zien ook een kangoeroe uit Australië.

In de Ardennen bekijken we een oude ruïne.

In de prachtige kathedraal zien we een mozaiek op de vloer.

★ 2 Schrijf het woord op.

Ik fiets na school naar de paarden op de man manege.

Ik raas als een courreur over de weg.

Ik begin altijd met het uitmesten van Anna's stal.

Zij is al jaren mijn verzorgpo pony.

We doen mee aan wedstrijden op hoog niv niveau.

Niet alleen in Nederland, maar ook intern internationaal.

Daarom is Anna de beroem beroemdste pony van de stal.

★ 3 Maak met elk werkwoord een zin. Zet de zinnen in de gebiedende wijs.

vinden Eigen antwoord !

brengen !

verbieden !

schrijven !

onthouden !

gooien !

grammatica

Kleur bij opdracht 1 het bijvoeglijk naamwoord. (4x)

13

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **Egypte**
- **België**
- **de illustratie**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gids** en **Canadese** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De gids sprak over Canadese bossen, bergen en watervallen.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **E¹⁰gy²⁷pte**. De klankgroep is **Ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.
- **Belgi¹³e²⁸**. De klankgroep is **BelII**. De laatste klank is **III**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e.
- **de i¹⁰llus¹⁰tra¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **lusss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **traa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Zin: De gids^{ds} sprak over C¹⁸a¹⁰na¹⁰de¹⁰se bossen, bergen en watervallen.

- **gids^{ds}**. Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.
- **C¹⁸a¹⁰na¹⁰de¹⁰se**. Colawoord. Ik schrijf C. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **Caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

In welke tijd staat de zin? [verleden tijd (sprak)]

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)
- voegwoord (vw)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De gids sprak over Canadese bossen, bergen en

lw znw ww vz bnw znw znw vw
watervallen.

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 13 opdracht 1 en 2.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO SPELLING

DOEL

- Toetsen van alle tot nu toe aangeboden categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- registratieblad spelling groep 7

Kinderen

- toetsblad spelling blok 1
- staalboek

LESINFO GRAMMATICA

DOEL

- Toetsen van alle tot nu toe aangeboden woordsoorten.

MATERIAAL

Leerkracht

- registratieblad grammatica groep 7

Kinderen

- toetsblad grammatica blok 1

naam: _____ groep 7 blok 1 toets spelling

1 <u>geniaal</u>	11 <u>de coupé</u>
2 <u>de eeuwigheid</u>	12 <u>sensationeel</u>
3 <u>de repetitie</u>	13 <u>het medicijn</u>
4 <u>de verftechniek</u>	14 <u>de claxon</u>
5 <u>het beweginkje</u>	15 <u>de brunch</u>
6 <u>zij schroeien</u>	16 <u>de plumeau</u>
7 <u>de thema's</u>	17 <u>de massage</u>
8 <u>hysterisch</u>	18 <u>de ruïne</u>
9 <u>de breedte</u>	19 <u>de windrichting</u>
10 <u>de zenuw</u>	20 <u>de scheidsrechter</u>

1 Opa zegt: 'loep en Roos klauteren over het houten hek'

2 Vond de kapitein 's middags een krab op het strand?

werkwoorden

1 In welke tijd staat de zin? Zet een kruisje.

	tt	vt	volt
Sylvie zegt: 'Ik moet morgen naar de orthodontist.'	☒	☐	☐
Mama heeft vorige week telefonisch een afspraak gemaakt.	☐	☐	☒
Zij ontving van de assistente per e-mail een bevestiging.	☐	☒	☐
We hebben ook een brochure met uitleg gekregen.	☐	☐	☒
De praktijk bevindt zich op de eerste verdieping.	☒	☐	☐

2 Schrijf het werkwoord in de tegenwoordige tijd op.

verliezen verliest _____ hij?

belanden rijdt _____ jij?

rijden rijdt _____ jij?

herhalen herhaalt _____ hij?

ontleden ontleedt _____ jij?

Staal - groep 7 - printblad toets - © Malmberg & Hertogenbosch

naam: _____ groep 7 blok 1 toets grammatica

1 Kijk naar de dicteesinnen.
Staan de hoofdletters en leestekens goed?

2 Onderstreep het zelfstandig naamwoord in het meervoud.
Mijn grootouders hebben afgelopen zomer samen het Pieterpad gelopen.

3 Onderstreep het bijvoeglijk naamwoord.
Zij zijn hun tocht gestart in het Groningse dorp Pieterburen.

4 Onderstreep het telwoord.
Het Pieterpad is een route van ongeveer vijfhonderd kilometer door de natuur.

5 Onderstreep het werkwoord.
's Nachts slepen ze in trekkershutten op campings langs de route.

6 Onderstreep het lidwoord.
Na bijna vier weken wandelen, kwamen ze aan bij de Sint-Pietersberg in Zuid-Limburg.

7 Onderstreep het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord.
Wij hebben toen van een katoenen laken een mooi spandoek gemaakt.

8 Onderstreep het bijvoeglijk naamwoord.
Alle kleinkinderen riepen in koor: 'Wat een geweldige prestatie!'

9 Welke woordsoort is in in de zin?
De route was verdeeld in zesentwintig etappes.
- voorzetsel
- telwoord
- lidwoord

10 Welke woordsoort is **lekker** in de zin?
Oma zei: 'Nu lust ik wel een lekker stuk Limburgse vlaai.'
- zelfstandig naamwoord
- bijvoeglijk naamwoord
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord

Staal - groep 7 - printblad toets - © Malmberg & Hertogenbosch

INTRODUCTIE

Vertel de kinderen dat ze een toets gaan maken. Door de toets wordt duidelijk of de aangeboden stof goed begrepen is. Begin met het toetsdictee. *We doen het op dezelfde manier als altijd. Het zijn nu alleen meer woorden en zinnen.*

Je kunt voor het dictee ook een schrijfbild met dezelfde liniatuur als het dicteeschrift gebruiken.

Aansluitend of op een ander moment neem je de grammaticatoets af.

TOETS

⌚ 30 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het toetsdictee heeft twintig woorden en twee zinnen. *Denk aan de categorie en aan de regel. Schrijf dan het woord op. Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op. Ze schrijven de **categorienummers** boven de woorden.

1 geniaal	11 de coupé
2 de eeuwigheid	12 sensationeel
3 de repetitie	13 het medicijn
4 de verftechniek	14 de claxon
5 het beweginkje	15 de brunch
6 zij schroeien	16 de plumeau
7 de thema's	17 de massage
8 hysterisch	18 de ruïne
9 de breedte	19 de windrichting
10 de zenuw	20 de scheidsrechter

Zeg elke zin één keer.

- 1 **Opa zegt: 'Joep en Roos klauteren over het houten hek.'**
- 2 **Vond de kapitein 's middags een krab op het strand?**

De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

 De kinderen maken de grammaticatoets op het toetsblad grammatica.

Spreek af wat de kinderen doen als ze een opdracht niet helemaal begrijpen, bijvoorbeeld vinger opsteken of de opdracht even overslaan.

Spreek ook af wat de kinderen mogen doen als ze snel klaar zijn met de toets. Hebben zij daar materiaal voor nodig? Laat ze dat alvast klaarleggen.

BEOORDELING

Kijk de toets na.

- 1 **ge¹⁰ni¹³aal**
- 2 **de eeuw⁷ig¹²heid⁸**
- 3 **de re¹⁰peti¹³tie¹⁷**
- 4 **de *verf¹tech^hniek**
- 5 **het be⁹we¹⁰gink⁴je¹¹**
- 6 **zij schroe⁶en**
- 7 **de th²²e¹⁰ma¹⁰s¹⁶**
- 8 **hy²⁷ste¹⁰risch¹⁹**
- 9 **de breed⁸te^{te}**
- 10 **de ze¹⁰nuw^{uw}**
- 11 **de c¹⁸ou²⁵pé²³**
- 12 **sen¹⁰sa¹⁰ti¹⁰o¹⁰neel⁵**
- 13 **het me¹⁰di¹³c¹⁵ijn**
- 14 **de c¹⁸lax²⁰on**
- 15 **de brunch²¹**
- 16 **de plu¹⁰meau²⁴**
- 17 **de ma¹⁰ssa¹⁰g²⁶e**
- 18 **de ru¹⁰ne²⁸**
- 19 **de *wind⁸richt³ing²**
- 20 **de scheids^drecht³er**

- 1 **klau¹⁰teren^{eren}**
hou¹⁰ten
- 2 **ka¹⁰pi¹³tein**
's¹⁴ mi¹⁰ddags
krab⁸

Noteer de resultaten van het toetsdictee op het registratieblad. Noteer het totaal aantal goede woorden.

- Scoort een kind matig of onvoldoende, analyseer dan hoeveel fouten er per spellingcategorie zijn gemaakt. Geef deze kinderen extra instructie in week 4 en geef ze extra beurten bij het dagelijks opfrissen of bij de nabespreking.
- Ga bij de kinderen die voldoende, goed of zeer goed scoren na of de woorden die zij fout hebben geschreven uit één categorie komen. Als dat het geval is, kun je de kinderen in week 4 extra instructie geven.

VERVOLG

Bepaal op grond van het registratieblad welke kinderen extra instructie krijgen in week 4 en met welke onderdelen ze nog problemen hebben.

- In les 4 en/of 5 kun je categorieën herhalen.
- In les 3 kun je eerder aangeboden grammaticaonderdelen herhalen.

OEFENEN

 Kinderen die eerder klaar zijn met de toets kunnen verdergaan met de extra pagina in het werkboek bij week 3 les 4, met het extra oefenen achter in het werkboek of de oefensoftware.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van grammaticaonderdelen waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 18
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 18

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

 15 min

Met welke grammaticaonderdelen hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van de toets en voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les extra wilt herhalen.

Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Gebruik de namen van de woordsoorten/zinsdelen/leestekens ook bij andere vakken wanneer mogelijkheden zich voordoen.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- *de nationaliteit*
- *de oriëntatie*
- *moedigste*

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **routes** en **uitgang** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jan vraagt: 'Weet jij de routes naar de uitgang?'

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de na¹⁰ti^ona¹⁰li³teit⁸**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het station-rijtje. De klankgroep is **tio**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. nationaliteiten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

	blok 1	week 4	Ies 3	
				grammatica
1				
Vul de leestekens in. Kleur de letters die een hoofdletter moeten zijn.				
Job zegt: annelies, heb je je saxofoon goed weggezet?				
Ze antwoordt: natuurlijk! Dat doe ik toch altijd?				
annelies past net als Jane, Guido en Ria goed op haar spullen.				
Job zegt: dat is fijn, annelies.				
Bilal vraagt: Is een saxofoon een blaasinstrument?				
annelies antwoordt: ja, want je moet er lucht in blazen.				
2				
Vul het bijvoeglijk naamwoord in.				
vulkaan een vulkanisch _____ eiland				
Amerika een Amerikaans _____ onderzoek				
telefoon een telefonisch _____ gesprek				
emotie een emotioneel _____ verhaal				
magie een magische _____ voorstelling				
glas een glazen _____ vaas				
toerist een toeristische _____ plek				
Portugal een Portugese _____ stad				
3				
Maak de zinnen af. Gebruik een voorzetsel en een voegwoord.				
				
De kinderen eigen antwoord _____				
Sam _____				
De _____				
Twee _____				
Mijn _____				

- **de o¹⁰ri¹³ë²⁸nta¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **oo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **moe¹⁰dig¹²ste^{te}**. Grondwoord+ste. Grondwoord is moedig. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **moe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Dan ste.

Zin: Jan vraagt: 'Weet jij de rou²⁵tes naar de *uit⁸gang²?''

- **rou²⁵tes**. Routewoord. Ik schrijf otje-ou.
- ***uit⁸gang²**. Samenstelling. 1^e woord: **uit**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. uiten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **gang**. Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **Weet**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, **behalve** bij ik en **als jij of je erachter** staat en bij de gebiedende wijs. Gaat de t aan het eind van de ik-vorm meteen goed, besteed er dan geen aandacht aan. Wil een kind hier een extra t schrijven, vertel dan dat wanneer de ik-vorm al op een t eindigt er geen extra t komt.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Jan vraagt: 'Weet jij de routes naar de uitgang?'

znw ww ww lw znw vz lw znw

- *Is routes een woord in het enkelvoud of in het meervoud?* [meervoud]

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 18 opdracht 2 en 3.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- werkboek spelling en grammatica, blz. 16
- antwoordenboek spelling en grammatica, blz. 16

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

 15 min

Met welke categorieën of werkwoorden hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van de toets en voorgaande nabesprekingen van het oefendicttee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen.

Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Sterke spellers kunnen les 2, 4 en 5 eventueel overslaan. Laat ze wel meedoen met de werkwoordoefeningen om te voorkomen dat ze de werkwoorden te weinig (begeleid) oefenen.

Werkwoorden

 Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **veranderen.** [jij verandert – jij bent veranderd]
- **worden.** [jij wordt – jij bent geworden]
- **bevriezen.** [jij befrist – jij bent bevroren]
- **belanden.** [jij belandt – jij bent beland]

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- *de lucifer*
- *de democratie*
- *nauwkeurig*

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **ingredienten** en **recept** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij mixt de ingrediënten van het recept.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.
Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

blok
1

week
4

les 1

spelling

1

Schrijf het woord op.

We gaan op e...ursie naar een chocoladefabriek.

De gi... die ons rondleidt, weet alles over chocola.

We mar...eren langs een machine met een grote bak.

'Deze bak zorgt voor de id... temperatuur,' zegt de gids.

Ik d... mijn buurman aan de kant om het goed te kunnen zien.

'We hebben een me...ode ontwikkeld voor een betere smaak.'

Onze stemmen echo... in het grote gebouw.

De gids opent Menno... tas en stopt er voor iedereen een reep in.

excursie _____

gids _____

marcheren _____

ideale _____

duw _____

methode _____

echoën _____

Menno's _____

2

Schrijf het woord op.

de *krab* _____

de *jarige* _____ job

de *viool* _____

twee *giraffen* _____

twee *lolly's* _____

de *eieren* _____

het *badendeje* _____

het *jongste* _____ kind

de *lengte* _____

3

Bedenk vier woorden in elke rij.

uw-rijtje	pech-versje	gids-rijtje	station-rijtje
<i>eigen antwoord</i> _____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

16

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de lu¹⁰c¹⁵i¹³fer**. De klankgroep is **luu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **de de¹⁰mo¹⁰c¹⁸ra¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **moo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **craa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- ***nauw¹keu¹⁰rig¹²**. Samenstelling. 1^e woord: **nauw**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **keurig**. De klankgroep is **keu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Nauwkeurig staat niet op de au-plaat zelf, maar op de lijst met woorden eronder. Zo horen de woorden op de lijst ook bij de au-plaat.

Zin: Hij mixt de in¹⁰gre¹⁰di¹³ë²⁸nten van het re⁹c¹⁵ept⁸.

- **in¹⁰gre¹⁰di¹³ë²⁸nten**. De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **gree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e.
- **re⁹c¹⁵ept⁸**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Centwoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. recepten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **mixt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij mixt de ingrediënten van het recept.

ww lw znw vz lw znw

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

De kinderen maken in deze les op bladzijde 16 opdracht 1.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën of werkwoorden hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van de toets en voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen.

Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor werkvorm in de les

Verdeel de klas in groepjes. Ze doen een zogenaamde (bijvoorbeeld) tremawoordenwedstrijd. Welk groepje bedenkt in twee minuten de meeste tremawoorden?

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **apotheek**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Theewoord. Ik schrijf t h.
- **excursie**. Taxiwoord. Ik schrijf x. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **currr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

Oefen eventueel ook met: huiveren, massa of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de trouwerij**
- **toeristisch**
- **doorzichtige**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Herinner** en **giraffen** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Herinner je je de grote giraffen nog?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de trou¹⁰werij**. De klankgroep is **trou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- **toe¹⁰ris¹⁰tisch¹⁹**. De klankgroep is **toe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **risss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **door⁵zicht³ig¹²e**. Oor-woord. Ik schrijf oo. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Zin: Her¹⁰i¹⁰nner je je de grote g²⁶i¹³ra¹⁰ffen nog?

- **Her¹⁰i¹⁰nner**. De klankgroep is **Herrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel.
- **g²⁶i¹³ra¹⁰ffen**. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **ra**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel.

Is **Herinner** een sterk of zwak werkwoord? [herinner – herinnerde is klankvast, dus zwak]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Herinner je je de grote giraffen nog?

ww lw bnw znw

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Bekijk het complete overzicht met tips in de algemene handleiding.

colofon

Realisatie

Projectgroep Malmberg B.V.

Bureauredactie: Bureau Sproet

Opmaak: PPMP Prepress, Wolvega

Ontwerp

Taste of Yellow concept & design

Staal 2

Eerste druk, eerste oplage

MALMBERG

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden. De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Indien u meent als rechthebbende in aanmerking te komen, kunt u zich tot de uitgever wenden.

